

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVI. évfolyam

Szubotica, SZERDA 1925 június 24.

167. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt
Telefon szám: Kiadóhivatal 8—58. .: Szerkesztőség 5—10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia-Foncière-palota)
Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Leibach-palota)

Tanárok a katedrán

Nem először adunk kifejezést annak az egyéni véleményünknek, hogy az iskola hibáiért, a tanulmányi eredmények fogyatékosságaiért sokkal inkább kell a tanárokat felelőssé tenni, mint a tanulókat. Közkeletű igazság, hogy nincs rossz föld, csak rossz gazda van, nincs rossz ló, csak rossz kocsis és tegyük hozzá — nincs rossz diák, csak rossz tanár. Azokról a gyerekekről, akik eljutottak a középiskolák legfelsőbb osztályáig, akik keresztülmentek legalább hét középiskolai vizsgán, vagy: összefoglaló ismétlésen, akikről hét esetben állítottak ki a tanárok bizonyítványt arról, hogy: felsőbb osztályba léphet, aligha lehet az állítani, hogy akár értelmi képességükön, akár erkölcsi érzékükön hajótörést szenvedett a pedagógusok minden igyekezte. Nem korholjuk most a tanulmányi rendet, bármilyen hálás lenne az alkalom, mert a tanári kar azért áll a tanulmányi rend és a tanuló ifjuság között, hogy szeretettel és megértéssel enyhítse a gyereklélek ismeretétől távol, iróasztalon született, rideg szabályokat. Egyes növendékek lehetnek hanyagok, kerülhetnek rossz környezetbe, állhatnak kedvezőtlen befolyás alatt, de ott, ahol a tanulóknak több mint fele bukik el, ott nem lehet a tanítványokat felelőssé tenni ezért az eredményért. A betegségeknek lehet epidémiája, de a hanyagságnak nincs. Ne mondják azt, a háboru befejezése után hét évre, hogy a növendékanyag — hadianyag. Ezek a gyermekek a második gimnáziumba jártak akkor, amikor a háboru véget ért s a tanári kar kötelessége lett volna hét év alatt elfeledtetni a gyerekekkel a háboru emlékeit, melyek náluk inkább illetlen játék lehetett, mint erkölcsi dezolátság. A suboticei gimnázium igazgatója — most a háboru utáni hetedik évben — azt mondja, hogy a háborus anyagot ki kell rostálni az iskolából. Nem jogosultabb-e az a törekvés, hogy a háborus tanári anyagot kell az iskolából kiszitálni?

A tanári katedra, a gyermekekkel való állandó foglalkozás, a gyermekek értelmi színvonalán való állandó gondolkodás s a klasszifikálás megfölebbezhetetlensége bizonyos groteszkül ható fölényt kelt sok tanárban. Ez a fölény nyilatkozik meg abban a magyarázatban is, mely most, nem győzzük eléggé hangsúlyozni, 1925-ben, a gyerekeken akarja megtorolni a háborunak azokat a pusztításait, amelyeknek a tanárok sokkal inkább áldozatai, mint az akkor 8—10 éves gyerekek.

Az orvost, aki műhibát követ el, el lehet tiltani hivatása gyakorlásától, a soffört, aki gázol, el lehet tiltani foglalkozása gyakorlásától, de a tanár, aki száz érettségiző gyermek közül hatvanat elgázol, jövő évre megint a katedrára ül.

A tanár fölénye ne abban mutatkozzék meg, hogy hatalmában van elbuktatni azt, akit akar. A tanár fölénye mutatkozzék meg a szeretetben, támogatásban és segítségben. Ha a kornak tünetei zavarják a pedagógiai eredményeket, a bölcs, a jó tanár ezt nem a diákok terhére, de a diákok javára fogja mérlegelni. Nem lehet jó tanár az, aki a gyerekeket nem szereti. Lehet Nobel-díjra érdemes tudós, lehet új filozófiai rendszer megalkotója, de nem lehet jó tanár. S a jó tanár nem fogja a kor bünei vagy a tanulmányi rend fogyatkozásai miatt megbüntetni a gyerekeket. A gyerekeket egyáltalában ne büntessék, tanítsák, neveljék, oktassák, buzdítsák, mutassák neki az er-

kölcsi nagyság és tudás fölényét, de az iskola nem hadszintér s az iskolában nem az a legnagyobb érdem, hogy ki tud több foglyot ejteni. Az az iskola, melynek növendékei közül hatvan százaléka elbukik, gyermektestek hekatombáival bizonyítja, hogy a tanulmányi rendben sürgősen orvoslandó sulyos hiba van. A tanárok azt mondják, hogy a gyerekekben van a hiba, de mi ebben a kérdésben elfogultaknak tartjuk a tanárokat. A gyerekek még arról sem tehetnek, ha nem jól tanítják őket. A gyerekek nem tehetnek arról, hogy milyen tanárokat neveznek ki az iskolába, nem tehetnek arról, hogy háboru volt, nem tehetnek arról, hogy a felnőtteknek, tehát a tanároknak is, idegrendszerében és erkölcsi birtokállományában milyen pusztítást végzett a háboru, a gyerekek nem tehetnek arról, hogy a nagyok milyen rendeleteket bocsátanak ki, — miért büntetik hát a gyerekeket a felnőttek hibáiért?

Szombaton igazolja a nemzetgyűlés a Radics-párti mandátumokat

Gyors tempóban fognak lefolyni a megegyezési tárgyalások Viharos házszabályvita a parlamentben

Beogradból jelentik: A parlament keddi ülésén ismét viharos ielenetek szakították félbe az ellenzék obstrukciója folytán tulságosan elhúzódó vitát. A szenvedélyek kirobbanását a parlament elnöksége okozta, amely élesen fordult szembe az ellenzék házszabályköveteléseiével. A vita egyébként Superina-éztársai indítványa fölött folyt, amelyre kért sürgősséget a többség végül el elvetette.

Az ülést Szubotics alelnök tizenegy órakor nyitja meg. A jegyzőkönyv hitelesítése során felszólal Vuics földmivesspárti, aki megkérdi az elnököt, mi az oka annak, hogy a tíz órára összehívott ülést tizenegykor nyitotta meg. Az elnök rövid válasza után áttérnek Superina és társai indítványára, amelyben a sziszák-i járásban történt erőszakosságok ügyében parlamenti bizottság kiküldését kéri.

A távollévő belügyminiszter helyett Simonovics agrárminiszter a kormány nevében kijelenti, hogy nem fogadhatja el a sürgősség kimondását, sem magát a javaslatot, mert ez a kormány elítélését jelentené. A házszabályok szerinte nem engedik meg, hogy a parlament ilyen ügyekben határozzon.

Az ellenzék nevében Pecsics demokrata szólal föl és hosszasan bizonyítja, hogy a házszabályok imperatív elöírják, hogy a parlament Superina indítványához hasonló javaslatok fölött döntsön. Mikor a szónok a kormány álláspontjának tarthatatlanságát fejtegeti, közvetlen a szónoki emelvény mögött ülő Pri-

bicsevics Szvetozár valamit közbeszól, mire Pecsics a következőket mondja:

— Ezt csak olyan nemiozás emberek mondhatják, mint aki imént közbekialtott:

Pribicsevics Szvetozár: Maga tanult jogot, mégsem tudja!

Pecsics Dragutin (ingerülten a közoktatásügyi miniszter felé): *Magam beszélni, mert maga még azt sem tudja, amit megtanult, hdt még amit nem tanult meg. Szemtelen ember, nincs szükségem a maga bizonyítványára.* Megkaptam azt harminc évvel ezelőtt és kitűnő volt.

Az elnök a keletkező nagy lármában rendre inti Pecsicset, mire az pár szóval befejezi beszédét. Utána Zsanics (Zajednica) szólal föl és védelmébe veszi Superina javaslatát.

Simonovics agrárminiszter újabb felszólalására Pecsics és Zsanics megteszik észrevételeiket, majd Vuletics montenegrói föderalista azt javasolja, hogy előbb döntsenek a sürgősség fölött és csak azután az indítvány lényegéről.

Szubotics elnök kifejté, hogy az indítvány házszabályellenes: A parlament elnöksége az indítványt nem is akarta elfogadni és azt tanácsolta Superinának, hogy a kérdést interpelláció formájában tegye szóvá. Az indítványt csupán azért terjesztették a parlament elé, hogy hozzon döntést a házszabályok vitás értelmezése ügyében.

Az ellenzék részéről heves közbekialtások hangzanak el:

— *Nem engedik meg, hogy beszéljünk a sziszák-i dolgokról!*

Pribicsevics Szvetozár: Majd még beszélünk erről.

Zsanics Milován (Pribicsevics felé): Ha nem beszélhetünk erről, majd beszélünk a benzínről.

Az elnök felteszi a kérdést, a Ház elfogadja-e az ő házszabálymagyarozatát, mire az ellenzéken nagy lármát támad. A képviselők felugrálának helyeikről és úgy kiáltoznak át a jobboldal felé. Néhánvan a padokat verik, mások a terem közepén vitatkoznak. Az elnök a nagy lármán nem tud urrá lenni, hiába rázza a csengőt, a zaj nem ül el. Végre is a nagy lármában anélkül, hogy valaki hallaná, elfogadottnak jelenti ki a maga házszabálymagyarozatát.

Szubotics elnök válaszol ezután Zsanics képviselőnek arra a kérdésére, hogy miért nem közlik a parlamenttel azokat a határozatokat, amelyek különböző társadalmi egyesületek hoztak a sajtótörvényjavaslatra vonatkozólag. Az elnök jelenti, hogy a határozatokat idejekorán tudomására hozta a törvényhozó bizottságnak.

Végül Gosár (szlovén néppárt) terjeszt elő javaslatot a 2 százalékos munkásadó megszüntetéséről. Kéri a javaslatra a sürgősség kimondását, aminek szükségességét hosszasan bizonyítja. Beszéde után az elnök délután két órakor az ülést bezárja és a legközelebbi ülést péntekre tűzi ki változatlan napirenddel

Égyesül!

a két demokrata-párt?

Miután a Radics-párti mandátumok igazolásának ügyét az igazolóbizottság már elintézte, most már minden jel szerint hamarosan tető alá kerül a szerb-horvát megegyezés. A horvát mandátumokat a parlament előreláthatólag szombaton fogja igazolni, miután ez az alkotmányban megszabott határidő utolsó napja. Kérdés azonban, hogy a pénteki ülésen el tudják-e végezni a napirendet, amelynek elintézetlensége esetén komplikációk állhatnak be.

Radikális-párti körökben általános a vélemény, hogy a megegyezési tárgyalások felvétele immár halaszthatatlan. Máris kombinációk vannak forgalomban az új kormány összetételére nézve. Egyes lapok tudni vélik, hogy radikális-Radics-párti-Pribicsevics-kormány fog alakulni, azonban a Radics-pártiak a leghatározottabban elutasítják maguktól azt a lehetőséget, hogy Pribicsevicssel együtt dolgozzanak.

Ezzel kapcsolatban beszélnek a parlamenti erők átszervezéséről is. Van olyan hír, hogy Davidovics és Pribicsevics pártja ismét eggyé olvadna. Ennek az eszmének mindkét pártban vannak hívei, de Davidovics és szűkebb környezete ellene vannak a tuziónak.

Ki lesz

Pasics helyettese?

Mint hogy Pasics hosszabb pihenőre megy, előtérbe nyomult az a kérdés, hogy ki legyen a helyettese a pártvezetésben és a kormány élén. Ennek a kérdésnek megoldása annyira sürgős, hogy valószínűleg meg fogja előzni a szerb-horvát

tárgyalások felvételét. A radikális-pártban a kulisszák mögött erős harc folyik a körül, hogy ki legyen Pasics helyettese.

Az egyik erős csoport Jovanovics Ljuba kezébe szeretné letenni Pasics távollétében a párt vezetését, mert szerintük Jovanovics személye az ellenzék előtt is rokonszenves és őt tartják a radikális-párti politikások közül legalkalmasabbnak arra, hogy a horvátokkal a megegyezési tárgyalásokat folytassa. Ez a csoport hangsúlyozza, hogy *magasabb helyen is szívesen látnák*, ha a szahadságon levő miniszterelnököt Jovanovics Ljuba helyettesítené.

A radikális-párti képviselők másik tábora a klub jelenlegi elnöke, Zsivkovics Ljuba mögé csoportosul és hír szerint maga Pasics miniszterelnök is azt óhajtja, hogy helyettesítésére Zsivkovics Ljuba kapjon megbízást. Zsivkovics személye garancia a miniszterelnöknek arra, hogy távollétében is minden az ő intenciói szerint fog történni, míg Jovanovics Ljuba, ha megbízást kapna helyettesítésére, mindenesetre sok részletkérdésben érvényesítené saját — Pasicséval nem mindenben egyező — felfogását.

Bármelyik kombináció is valósul meg, a miniszterelnök helyettesítésével megbízott politikus mint *tárcanélküli miniszter be fog lépni a kormányba* és mint helyettes kormányelnök fog szerepelni.

A miniszterelnök állapotában beállott javulás egyébként tartósnak ígérkezik és lehetővé fogja tenni, hogy Pasics elutazhassék valamely külföldi fürdőhelyre. Eddig ugyanis nem merték kiténni a miniszterelnököt az utazás fáradalmainak.

A pénzügyi bizottság ülése

A pénzügyi bizottság kedden délután megkezdte a költségvetési tizenketted-javaslat általános vitáját. Dr. Setyerov Szilvákó bírálta elsőnek a kormány pénzügyi politikáját és különösen Stojadinovics Milán pénzügyminiszter expozéját vette tüzetes boncolás alá.

— A takarékosági politikát — mondotta — a kormány nem viszi eléggé konzekvensen keresztül. A nyolcvanöt milliárdnyi megtakarítás, amiről a pénzügyminiszter beszélt, nem kevés. A költségvetés egyensúlya még mindig nincsen helyreállítva.

Adatokkal igyekezett bizonyítani ezek után, hogy az 1924—25. évi költségvetési év *egy milliárd deitellel zárult*. A függő adósságok kérdésével foglalkozva, amelyek szerinte nagyobbak, mint ahogyan azt a pénzügyminiszter feltüntette, azt a kérdést intézte Setyerov a kormányhoz, hogy *tulajdonképpen mennyi függő adósság is került eddig kiütetésre?* A demokrata képviselő ezután hosszasan indokolta azt a javaslatát, hogy *a vajdasági és horvátországi adókat le kell szüntetni*.

Utána Kumanudi Koszta volt pénzügyminiszter bírálta élesen utódja pénzügyi politikáját.

Srskics miniszter expozéja

A törvényhozó bizottság kedden délután Jovanovics Ljuba elnökletével ülést tartott, amelyen befejezték az ügyességekről szóló törvényjavaslat általános vitáját. Hodzsar dr. klerikális, kisebbségi előadó egy-órás beszédben bírálta a javaslatot és válaszolt a többségi előadónak és a miniszternek. Ezután a bizottság 19 szavazattal 13 ellenében általánosságban elfogadta a javaslatot. A részletes vitára nem tértek át, hanem a napirendnek megfelelően megkezdtek a sajtótörvény általános vitáját.

A vita elején Srskics törvényegységesítő miniszter ismertette a javaslatot.

— Az új sajtótörvény, — mondotta a miniszter, — egységesíti az ország különböző részeiben most érvényben levő sajtótörvényeket. A javaslat a szabadelvű eszméken alapszik, elsősorban azon, hogy a *gondolatok közlése szabad*. A javaslat nem tartalmaz semmiféle korlátozó rendelkezést a lapok kiadására nézve; sem kaució, sem hatósági felügyelet, sem pedig cenzura nincs. A törvényben meg kellett állapítani a felelősség mértékét és fokát, mert enélkül nem lehet sajtótörvényt elképzelni. A felelősség megállapítása nem új intézkedés, mert az minden demokratikus állam sajtótörvényében is megtalálható. Az a fejezet, amely a lapok kiadásának bejelentéséről szól, tulajdonképpen semmiféle korlátozást nem jelent, mert a sajtótermékek megjelenése nincs előzetes engedélyhez kötve, hanem a bejelentés egyszerű nyilvántartás célját szolgálja. Ez nagy haladás azokkal a rendelkezésekkel szemben, amelyeket az ország egyes részeiben eddig érvényben volt osztrák, boszniai és magyar sajtótörvények tartalmaznak. A törvény a sajtótermékek terjesztése tekintetében is a teljes szabadság álláspontján áll, ez sincs engedélyhez kötve, nem úgy, mint ahogy az ország különböző tartományában eddig fennállott. A lapterjesztők rendőri bejelentése is tulajdonképpen csak a sajtóvállalatok érdekeinek védelmét

szolgálja. A bűncselekményeknek csak nagyon kis köre vonhatja maga után a sajtótermékek betiltását, amelyek az alkotmányban is körül vannak írva: így a felségsértés, az uralkodó család megsértése, az államforma erőszakos megdöntésére irányuló propaganda, stb. Nem a közigazgatási, hanem a bírói hatóságok döntenek a betiltások és elkobzások ügyében. Csak azoknak a bűncselekményeknek az esetében, amelyekről előbb is szó volt, áll fenn az általános felelősség.

A törvény pontosan körülírja a felelős szerkesztő felelősségét és ennek is nagy korrekurája van abban, hogy csak akkor felelős a szerkesztő, ha a szerző ismeretlen. A kiadó, nyomdász és lapterjesztő felelősségét ismerteti ezután a miniszter, majd a büntető-rendeletekről beszél. A sajtóügyekben a bűnvádi eljárást egységesíti a törvény az ország egész területén, gyorsított eljárással és rövid határidőkkel, ami azonban mégis módot ad az igazság kiderítésére. A fegyelmi rendelkezések is biztosítják, hogy az igazságügyi hatóságok is betartsák ezeket a rendelkezéseket.

Srskics miniszter azzal fejezi be beszédét, hogy az új sajtótörvény biztosítja a sajtószabadságot és csak olyan korlátozásokat tartalmaz, amelyek a törvények tiszteletéből fakadnak.

A miniszter ekspozéja után az ülést berekesztették. A tanácskozást szerdán reggel nyolc órakor folytatják.

A vízvezeték problémája

Írta: Halmi István dr.

Kattegat egy szigetjén, Marstand városában, ezer lakó közül csak egy hal meg tüdővészben. A svéd sziklavilág irigylendő kiváltságaival állítsuk szembe Szubotica óriási tüdővész-halandóságát. Nálunk *maiden minden második ember tüdőbeteg*.

A kis svéd város sziklákban épült pormentes területen fekszik és így a természet védi a város lakosságát a portól. Ma már közismert tény, hogy *a tüdővész egyik főterjesztője a por*, mely a beszáradt és életképesen tartott tüdővész-bacillus millióit hordja szét és terjeszti vele a fertőzést. Ennek a veszélynek, a por által való fertőzésnek megállítására, nem elegendő az a dícsérendő jóakarát, hogy kis öntöző kannákkal öntözgetjük a házaink elejét és végig locsolgatjuk egyik-másik kiváltságos főutvonalat. A levegő tisztántartását csak úgy érjük el, hogy porral, büzzel, csatornák kigőzölgésével való megfertőzését megakadályozzuk.

Ma már tudjuk, hogy a legjobb csatorna-elzáró készülék sem képes a csatorna-léget minden esetben visszatartani és hogy ennek távol-tartása csakis *vízvezeték útján* lehetséges. Hogy a csatornalég milyen nagy szerepet játszik Szubotican a levegő megfertőzésében, arról egy séta a főuccákon hamarosan meggyőzhet mindenkit.

Az egészségügyi intézkedések szükségességét leginkább a nagy városok érzik. Ezekben fordul elő leginkább, hogy a lakosság a leg-főbb egészségügyi tényezőket nélkülözni kénytelen, *a tiszta, pormentes levegőt és a meg nem fertőzött vizet*.

Mindnyájunknak, kiknek Szubotica kulturális fejlődése, higiénikus viszonyainak a javulása a szívünkhöz fekszik, régi kívánságunk a vízvezeték és a csatornázás.

A tüdővész elleni küzdelem prob-

lélmája és ezzel együtt a vízvezeték kérdése, állandóan napirenden volt. Eszembe jut egy egészségügyi ülés, amelyen a tüdővész leküzdéséről tárgyaltunk, amikor is egyik tiszt orvos azt az ajánlatot tette, hogy hívjuk meg Muchot, a híres német tanárt, a tüdővesztkór okozójának egyik nagy kutatóját, hogy ő adjon szaksterü utasításokat a tüdővész elleni küzdelemhez.

Élénk vita indult meg a kérdésben, majd felállt az egyik, már azóta elhunyt érdemes városatyja és a következőket mondta: »Tisztelt uraim! Tegyük fel, hogy bele megyünk abba, hogy ezt a híres tanárt, drága pénzért városunkba invitáljuk, de mit gondolnak, ha ideér és az itteni viszonyokkal kissé megismerkedik, mit fog mondani?« Bizonyára a következőket: »Ti szegény, rossz levegőben, rossz higiénikus viszonyok között élő emberek, *előbb csináljátok meg a vízvezeték és csatornázást, mert addig, míg ez a két legfontosabb egészségügyi tényező hiányzik, a tüdővész elleni sikeres harc felvételéről még csak beszélni sem lehet.*«

Hogy milyen igazok voltak ezek a nem is orvos szájából jött jelentések, az bővebb magyarázatra nem szorul.

Most ezek a dolgok azért váltak aktuálissá, mert azt beszéljük, hogy a városhoz egy pénzes csoport azzal a kérdéssel fordult, hogy egy létesítendő vízvezeték tervével szemben mi lenne a hivatalos álláspontja?

Meg vagyok róla győződve, hogy egy város vezetősége, mint minden intelligens polgára, tisztában van a kezdeményezés nagy horderejével és ha csak nagy akadályok nem gördülnek a megvalósulás elé, úgy ez alkalommal valóvá válhatik, mindnyájunk régi óhaja és a vízvezeték létesítésével, egy jobb egészségügyi jövő alapjait rakhatjuk majd le.

Torontálmege

nem hagyja jóvá Becskerek város költségvetését

A vármegyei állandó választmány ülése

Velikibecskerekéről jelentik: A vármegye, mint már jelentettük, június 21-én, szombaton tartja meg rendkívüli közgyűlést, amely több fontos ügyben fog határozni. A közgyűlés tárgysorozatát összeállító állandó választmány kedden tartott ülésén már nagyjában összeállította a tárgysorozatot és ez alkalommal heves vita után néhány nagyfontosságú indítványt fogadott el.

Az állandó választmány mindenképp előt foglalkozott Becskerek város költségvetésével, amelyet tudvaleg a város kiszélesített tanácsa már megszavazott és amelyet végső fokon a vármegye közgyűlésének kell szankcionálnia. A választmány úgy döntött, hogy azt javasolja a közgyűlésnek, ne fogadja el a költségvetést, hanem utasítsa a város tanácsát, hogy *új költségvetést készítsen*. A határozat indokolása az, hogy a jelenlegi költségvetés nem alapszik reális jövedelmeken, *nincs semmi garancia arra, hogy a feltüntetett jövedelmek tényleg betolynak a város kasszájába*.

Hasonlóan *nem fogadta el* a választmány a Becskerek város tulajdonát képező villanytelep költségvetését sem. E tekintetben a választmány azt fogja javasolni a közgyűlésnek, hogy *küldjön ki bizottságot a villanytelepi gazdálkodás felülvizsgálására*, miután alapos a gyanu, hogy *a villanytelep igazgatása körül szabálytalanságok történtek*.

Az állandó választmány végül *az ingatlan átruházási illetéktervezetet is elvetette*. A vármegye részéről, mint ismeretes, kidolgoztak egy pénzügyi javaslatot, amely szerint a vármegye vezesse be a 2 százalékos ingatlan-átruházási illetéket. A választmány, mint előrelátható volt, *nem javasolja a közgyűlésnek az illeték bevezetését*.

A hozott határozatok nagy feltűnést keltettek Bánátban, főleg Velikibecskereken és valószínűnek tartják, hogy a választmány javaslatait a közgyűlés el fogja fogadni.

Orosz város Jugoszláviában

Az orosz emigránsok új várost akarnak alapítani a tengerparton

A Jugoszláviában tartózkodó orosz politikai menekültek, akiknek száma mintegy 100.000, régóta azzal a tervvel foglalkoznak, hogy *ittartózkodásuk emlékére nagyobbszabásu emlékművet emelnek*. Egyrésztük egy oroszstíli nagy templom építése mellett foglalt állást, mások egy monumentális mauzóleum építését javasolták, ahol eltemetnék az emigrációban elhunyt oroszokat, ismét mások egy szoborművet véltek legmegfelelőbbnek.

Hosszas eszmecsere után az orosz emigráció vezetősége végül elejtette mind a három tervet és most egy új, sokkal nagyobb szabásu terv megvalósításába fogtak. Az oroszok Jugoszláviában orosz jellegű várost akarnak alapítani az orosz emigráció kávariájának és a vendéglátók iránti hálátartás emlékekül. Az alapítandó város praktikus célján kívül muzeuma is volna az orosz kultúrának, tudománynak és művészetnek.

Az emigráns mérnökök már meg is kezdték a tervek kidolgozását. Az a kívánságuk, hogy az új orosz várost valahol az Adria partján alapítsák. A területet az állam ingyen adná az oroszoknak, akik rögtön megkezdhenék az építkezést, melynél kizárólag oroszok volnának alkalmazva. Magánházakon kívül számos középületet is emelnének az oroszok, a város központjába pedig nagy orosz stíli templom kerülne. A városban csak oroszok laknának.

KISEBBSÉGI ÉLET

Névvégelemzők újból az erdélyi tanítók, tanárok és igazgatók. A kolozsvári lapok szerint, Angheliescu inspektorai és revizorjai sorra járják az iskolákat, átvizsgálják a tanulók névsorát, különös gonddal tanulmányozzák, vajjon vannak-e olyan nevek is, amelyeknek hangzása romános. Ha aztán felfedeznek egy-egy ilyen nevű tanulót, azonnal átutalják a román tannyelvű iskolába, tekintet nélkül arra, hogy milyen vallásu, milyen anyanyelvű, milyen iskolában tanult a megelőző években, mit óhajtanak a szülők? A névvégelemzés reprizét az erdélyi inspektorok Angheliescu legújabb törvényjavaslata alapján rendezik, amelynek egyik szakasza előírja, hogy román nevű tanulók csak román iskolában tanulhatnak. A javaslat még nem törvény, a kamara nem is tárgyalta, a tulbuzgó román pedagógusok azonban már most sietnek Angheliescu javaslatát végrehajtani, mert ki tudja: hátha nem szavazza meg a javaslatot az egyre remitensebb kamara.

A nemzeti türelmetlenség nagy botrányt inscenált a minap Pozsonyban. A botrány főhőse egy harcias államfentartó, egy csehszlovák fiatalember volt, aki egy trafikban összekülönbözött egy magyar polgárral. Az történt ugyanis, hogy a magyar sietve beszaladt a villamosmegállóval szembeni dohánytözsébe és azt mondta a kiszolgáló rokkant trafikosnak:

— Szent Isten, adjon gyorsan tíz cigarettát, mert jön már a villamos.

Az államfentartó, aki bent tartózkodott a trafikban, borzasztóan felháborodott:

— Mit? Szent István, te piszkos magyar! — és válogatott gorombaságok közben kétszer arculverte a meglepett magyart, akinem tudta, hogy a csehszlovák fiatalember mit lelte. A nagyszámu szemtanuk a brutális inzultus láttára erőiesen követelték a rendőrtől, hogy a harcias államfentartót, aki a köztársaságot Szent Istvántól is félti, azonnal vigye a rendőrségre. A rendőr kénytelen volt a közkívánatnak eleget tenni és a minden józólésből kivetkőzött honmentőt elővezette a kapitányságra, ahol kihallgatták és megindították ellene az eljárást.

Az expatriált erdélyiek közül számosan fordultak keresettel a Párisban működő román-magyar döntőbíróshoz, amelynek a svéd *Jedenkrantz* az elnöke. A keresetek ügyéről a döntőbíróshoz titkára a következő nyilatkozatot tette:

— A román-magyar vegyes döntőbíróshoz kellő időben körülbelül 4000 keresetet adtak be összesen román és magyar részről. Magyar részről nagyobb számban vannak a tisztviselői illetménypercek és birtokpercek. A keresetek nagy számára és a kisszámu személyzetre való tekintettel még nem vagyunk készen a keresetek beiktatásával sem, bár megfeszített erővel dolgozunk. Természetesen minden ügynek külön boríték készül, iktatókat, mutatókönyveket kell lefektetni, ami mind temérdek időt vesz igénybe. Legközelebb közöljük a felekkel, illetőleg ügyvédekkel, hogy a kereset beérkezett és hogy milyen szám alatt van iktatva, továbbá a provisionra vonatkozó határozatokat. A kereset másodpéldányát azután elküldjük majd a román államnak, mint alperesnek, amely köteles a kézbesítéstől számított három hónap alatt elleníratát a titkárságnál benyújtani. Az elleníratot a titkárság közli a felperessel, aki két hónapon belül választ ad, az alperes pedig a válasz kézbesítése után két hónapon belül viszonzválaszt. Ezzel az írásbeli eljárás befejezést nyert és a bíróság kitüzi a tárgyalás napját. A tárgyalás maga nem bír már különösebb fontossággal, hiszen az írásbeli eljárás folyamán úgy a tényállás, mint a jogi álláspont, teljesen tisztázható. A tárgyaláson azonban nemcsak a három döntőbíróshoz vesz részt,

hanem az ugynevezett kormány megbízottak is, akik államérdekből, de az illető fél érdekében is, szintén főlshó-lalhatnak.

A román iparösszövetségben nemzetiségi villongások törtek ki. Az iparösszövetség végrehajtóbizottsága legutóbbi ülésén főtítkárnak megválasztotta Sztupjai Samu volt marosvásárhelyi

főügyészt. A román iparosok egy csoportja, amely a magyar nemzetiségű Sztupjai Samuval szemben *Kurman* kolozsvári ügyvédet akarta megválasztani, nem tudott belenyugodni abba, hogy nem román ember került be vezetőnek a szövetség irodájába és megfélemberte a választást a belügyminiszternél. Az erdélyi iparosok kíváncsian várják, hogy mi lesz a belügyminiszter döntése.

Kínában újabb nagy sztrájk tört ki

Hírek Japán hadüzenetről

Londonból jelentik: Az angol fővárosban óriási izgalmat keltett az az egyelőre még meg nem erősített hír, hogy Japán egy japán kórházi alkalmazott meggyilkolása miatt megütözte a háborút Kínának. Hivatalos helyen kijelentik, hogy a hadüzenetet nem tartják valószínűnek, bár nincs kizárva, hogy Japán megkezdi a intervenciót, hogy *Dél-Kínában a rendet és a nyugalmat helyreállítsa.*

Hongkongban, az ideérkező hírek szerint, *újabb sztrájkmozgalom tört ki.* A kormány kihirdette, hogy kétezer dollárt fizet minden olyan munkásnak, hozzátartozói számára, akit a munkára való hajlandósága miatt bántalom ért. Mégis egyre jobban terjed a sztrájkmozgalom. Hongkongban a tőzsdét bezárták, a bankok azonban egyelőre még várakozó álláspontot foglalnak el. *Kantonban*

az idegen negyedet állandóan ostrom alatt tartják a kínaiak. A negyednek összes bejáratai el vannak barrikádözva.

A *Times* értesülése szerint a japán kormány elhatározta, hogy *négy tizezer tonnás cirkáló, négy ezer tizezer tonnás torpedónaszádót és hatezer tonnás tengeralattjárót épít, amelyek helyett az 1913-ban épült elavult típusokat kimustrálja.* A flottaépítésre Japán az angol és amerikai flottaprogram követésében, valamint a kínai helyzet miatt határozta el magát.

A legutóbbi jelentések szerint *a hadüzenetről szóló hír nem felel meg a valóságnak.* A hír úgy terjedt el, hogy a japán kormány jegyzéket intézett a kantoni kormányhoz, amelyben a meggyilkolt japán kórházi alkalmazott ügyében *elégíteltt kér, anélkül azonban, hogy hadüzenetet emlegetne.*

A noviszádi agrárbizottság az új telepeseknek ítélte oda a hajdújárási bérföldeket

Legelőknak minősítették a szőlőültetvényeket Más földet ígér az agrárhivatal a kitelepített bérlőknek

A hajdújárási földek ügyében kedden délelőtt újabb fordulat történt. Az agrárminiszterium rendelete értelmében kedden délelőtt a novisadi agrárhivatal részéről bizottság érkezett Szuboticára, hogy helyszíni szemlét tartson és esetleg megegyezést hozzon létre a bérlők és a telepesek között.

A novisadi agrárhivatal részéről *Pavlovics M. Miodrag* és *Radojkovic* Zsivojin agrárhivatali tisztviselők érkeztek Szuboticára és *Csupurdia* rendőrkapitány vezetésével nagyobb rendőri készütség kísértte ki Hajdújárára, hogy a miniszterium rendelkezéseit végrehajtsák.

Megindulnak a tárgyalások

Kedden már a kora reggeli órákban több száz földműves gyűlt össze a városi bérföldeken, hogy a bizottság érkezését bevárják. Tíz óra tájban érkezett meg a bizottság és nyomban megkezdte működését. *Pavlovics* agrárhivatali kiküldött ismertette az összegyűlt tömeggel az agrárreform-miniszteriumnak június 18-án kelt 23994. számú rendeletét, hogy az agrárhivatal igyekezzék megállapodást létesíteni a bérlők és a telepesek között.

A rendelet felolvasása után *Pavlovics* mindkét tábort felszóllította, *kössenek megegyezést olyképen, hogy a bevetett földek termésén egyenlő részben osztozhatnak.* Az egybegyűlt bérlőknek kisebb része hajlandónak mutatkozott megegyezni a telepesekkel, a többség azonban *mereven elzárkózott a tárgyalások elől* és követelte jogos tulajdonát, amelyet egyizben már az agrárreform-miniszterium is visszaadott a régi bérlőknek. Minthogy a tárgyalások eredménytelenül végződtek, *Pavlovics* kiküldött kijelentette a bérlőknek, *hogy egy régebbi, de még ma is fennálló rendelet értelmében a földeket a telepesek kapják, akik kötelesek a bérletükből kihe-lyezett bérlőknek a szántási és vetési*

munkálatok ellenértékét megtéríteni.

Szóló-e a szőlő?

A bizottság döntése nagy elkeseredést keltett a bérlők körében. A bérlők röbök között azt hangoztatták, hogy az agrárminiszteriumnak nincs is joga a hajdújárási földeket agrárreform célokra lefoglalni, mert ezek a földek szőlőültetvények és így mentesítve vannak az agrárreform alól.

Pavlovics kiküldött személyesen is meggyőződött a hajdújárási állításának valóságáról, azonban ezekre a kifogásokra azt válaszolta, hogy *a kataszteri feljegyzések szerint a kérdéses szőlőültetvények mint legelők szerepelnek és az agrárhivatal a kataszteri feljegyzéseket veszi alapul.* Legelőket pedig lehet foglalni agrár célokra, ha akár szőlőt is természetnek rajta.

A negyvenegy telepes család természetesen a legnagyobb meglepéssel vette tudomásul a bizottság határozatát.

A kitelepített bérlők mint földigénylők

A *Bácsmegyei Napló* munkatársa kérdést intézett *Pavlovics M. Miodrag*-hoz, aki a hajdújárási földek ügyében a következőképp nyilatkozott:

— Az első miniszteri döntés, amely a hajdújárási bérloket visszahelyezi bérletükbe, elvesztette érvényét, mert ez a rendelet csak azokra a városi bérletekre vonatkozik, amelyek 1/2—1 hold kiterjedésűek és amelyek bérleti ideje nem hosszabb egy évnél. Arról az agrárminiszterium nem tehet, hogy a rendelet értelmében a hosszú lejáratu bérletek tulajdonosai szerencsétlenül járnak. Szubotica városnak 513 holdon felüli birtoka van és így földjei agrárreform alá esnek. Az agrárminiszterium a törvény ellenére is, többszöri intervenciókra megtette azt, hogy a város jobb földjeit feloldotta az agrár-reform

alól és lehetővé tette, hogy a város vezetősége egy nagyobb kiterjedésű birtokot értékesítsen, ezzel szemben azonban kénytelen volt a miniszterium a város rosszabb minőségű földterületeit lefoglalni és felosztani. Miután a Lolok-birtok feloldása után negyvenegy telepes család föld nélkül maradt, az agrárminiszteriumnak kötelessége ezek számára új megélhetési forrást rendelkezésre bocsátani.

— *Azok a bérloek* — folytatta *Pavlovics* — *akik most elestek bérletüktől, a mai naptól kezdve ép úgy részesülhetnek agrárreform földben, mint a többi igénylők.*

Pör a város ellen

A bérloek most még azt remélik, hogy az agrárreform-miniszterium más álláspontot foglal el majd a hajdújárási földek ügyében, mint a novisadi agrárhivatal bizottsága és kihelyezi a telepeseket a bérföldekről.

Abban az esetben, ha a miniszterium az agrárhivatal előterjesztése alapján a telepesek javára hoz döntést, a bérloek a várossal szemben perces uton fogják érvényesíteni követeléseiket. A bérloek jogi képviselője szerint a város vezetősége súlyos mulasztást követett el azért, hogy bérloket nem védte meg és semmi lépést sem tett érdekükben.

A felbujtó

Fényes László vallomásának legfontosabb részét nem vették jegyzőkönyvbe — *Megtagadta a jegyzőkönyv aláírását — A katonai ügyész eljárását a szocialisták szóváteszik a nemzetgyűlésben*

Újból napirendre kerül a Somogyi-gyilkosság

Budapestről jelentik: A Somogyi-Bacsó-gyilkosság ügye, amely öt esztendő óta szinte állandóan foglalkoztatta a közvéleményt, néhány napja lekerült a napirendről, mert a szocialdemokrata képviselők — mint a parlamentben felolvasott deklarációjuk mondotta — *lábhoz tett fegyverrel akarták nézni, hogy milyen eredményre vezet a kormány által megindított új bünvádi eljárás.* A szocialdemokraták, amikor erre elhatározták magukat, hangsúlyozták, hogy nem biznak az új nyomozás sikerében, mert a Somogyi-gyilkosság tettesei mögött szeritük olyan *magasrangú felbujtók állnak*, akikkel szemben a katonai igazságszolgáltatás tehetetlen. »Belzebubot nem lehet bepanaszolni a nagyanyjánál«, — ez volt a szocialistáknak *Peidl* Gyula által tömören kifejezett álláspontja és amikor *Fényes Lászlót*, a szocialista-párt jogvédő irodájának vezetőjét utasították, hogy adja meg a felvilágosítást a Somogyi-ügyről a katonai ügyészségnek, ezt csak azért tették, hogy bebizonyítsák: *a katonai bíróság képtelen arra, hogy ebben az ügyben az igazságot pártatlanul kiderítse.*

A szocialisták számítása bevált, mert *Fényes László* kihallgatása csakugyan nem folyt le simán. Fényest először *tíz óra hosszat, majd újabb négy órán keresztül hallgatta ki Földes alezredes-hadbíró* és gondosan jegyzőkönyvbe vette azokat az adatokat, amelyeket az évek során különböző tanuk tudomására hoztak a szocialista-párt jogvédő irodájának. *Fényes* megnevezte a gyilkosokat *Megay László, Kovarcz Emil és Soltész István* *Ostenburg-különműny-beli tisztek személyében*, — a két első Délamerikába szökött, a harmadik még ma is szolgálatot teljesít a hadügyminiszteriumban — jegyzőkönyvbe diktálta azonkívül, hogy *a gyilkosoknak az akkori fővezérség bocsátotta rendelkezésére az autómobil és végül megnevezte a felbujtó személyét is.*

— Ez az ur, — mondotta *Fényes* — a Gellért-szállóban, egy fővezérségi teán azt mondotta, amikor Somogyi Béla neve szóba került, hogy: *itt nem beszélni, hanem cselekedni kell.*

A katonai ügyészség *Fényes* tanuval-lomásának ezt a részét nem volt hajlandó jegyzőkönyvbe venni, mire *Fényes László* megtagadta a jegyzőkönyv aláírását.

A szociáldemokrata képviselők természetesen ki akarják használni ezt az esetet annak bizonyítására, hogy a Somogyi-ügyben csak parlamenti vizsgálóbizottság derítheti ki az igazságot és a parlamentben szótvesztik, hogy miért tabu ebben a gyilkossági pörben a felbujtó személye.

Kedden járt le egyébként Beniczky Ödön tizenégy napos fogházbüntetése és szerdától kezdve már mint vizsgálati fogoly ül a Somogyi-ügyben tett kormányzósértő tanuvallomása miatt a volt belügyminiszter.

Rekord-bukások az érettségiben

A jelöltek több mint felét visszavetették a szuboticaai gimnáziumban

A szuboticaai állami főgimnáziumban már tavaly is példátlanul rossz volt az évvégi eredmény és az érettségi-vizsgán a tanulók szokatlanul nagy percentje bukott meg. Ezidén ez a silány eredmény jelenképpen rosszabbodott és az érettségi megdöbbentő eredménnyel végződött, amennyiben az érettségire jelentkező diákok hatvan százaléka bukott meg.

A szokatlanul rossz eredmény miatt a szülők és maturánsok részéről sok panasz hallható és ugy a szerb, mint a magyar tagozat tanulói között nagy az elkeseredés. Különösen meglepetésszerűen érték a bukhatások a magyar tagozat növendékeit, akiknek panaszai között az a mende-monda is felbukkant, hogy a magyar tagozat váratlanul szigorú elbírálása a paritás kedvéért, a szerb tagozaton elért rossz eredményre való tekintettel történt volna.

Nehéz megállapítani, hogy ezeknek mi a ténybeli alapjuk. Tény azonban, hogy a gimnázium magyar tagozatán érettségire jelentkezett huszonnégy tanuló közül csak tizenkettő felelt meg, hármat egy évre, kilencet pedig három hónapra vettek vissza, a szerb tagozat tizenkilenc maturánsa közül pedig egy visszalépett az érettségire, kilencet pedig három hónapra visszavetettek.

A magyar tagozaton a következők tették le sikeresen az érettségi: Heltai Margit, Hodolák Sándor, Klínkó István, Kovács-Oskolás Margit, Krausz Hedvig, Ladány Lili, Lengyel János, Perl Perszka, Róth Klári, Singer András és Zopf Miklós. A szerb tagozaton a következők érettségiztek megfelelő eredménnyel: Gyurgyevics Konstantin, Gyelmis Julka, Matijevics Magda, Mikics Mara, Prodanovics György, Protics Stojanka, Székely Géza, Sarcevic Pál, Vukovics Lázár és Vilisics László.

A bukások megdöbbentően nagy számának okaira nézve érdeklődünk Garics Jankónál, a szuboticaai főgimnázium igazgatójánál, aki kijelentette a Bacs megyei Napló munkatársának, hogy a rossz eredmény csaknem kizárólag annak a következménye, hogy az idén szokatlanul gyenge osztály került érettségire. Hangsúlyozta az igazgató, hogy a rossz tanulmányi előmenetel okát elsősorban a háború utáni nevelés hiányosságában látja és az iskola és szülők együttműködésétől reméli a pedagógiai eredmények megjavítását, ezért szívesen látná, ha a szülők a jövőben gyakrabban keresnek fel.

Bármiképpen is indokolja a gimnázium a rekord-bukhatásokat, mindenestre megdöbbentő, hogy azoknak a tanulóknak több mint a felét, akik nyolc éven át megfeleltek és akiket érettségire bocsátottak, az utolsó vizsgán kielégítően szigorral megbuktatják.

A francia centrum megingott Marokkóban

Fez veszedelemben

Tangerből jelentik: A francia északi front közepén, amely egyúttal Feznek védelme is, a kabilok több hatalmas ostrom után döntő eredményeket értek el. Igen széles küzdelem fejlődött ki a skeri, aftai és tannati állomásoknál is, amelyek mind megerősített magaslatok. Az első eslelt, a másodikat kiürítették, a harmadikért még mindig folyik a harc, de a marokkóiak erősen támadnak. Egy másik magaslatot a marokkóiak bevettek.

A francia parancsnokság kénytelen volt magát újra élelemmel ellátni, emiatt nagy veszteséggel járó harcokba volt kénytelen bocsátkozni a marokkóiakkal. Csak így sikerült magát két hónapra ellátni élelemmel. Az élelmezés biztosítása után a franciák visszavonultak.

Ez a kényszerhelyzet valóságosan katasztrófálisan tünteti fel a franciák pozícióját. Két héten keresztül minden

nap ugyszólván minden órában új támadásnak voltak kitéve a francia állások a marokkóiak részéről. Ribandnál a franciák kénytelenek voltak emiatt hetvenöt főnyi őrségüket hátrahagyni, amelyet állandóan tűz alatt tartottak a marokkóiak. Agyujukkal egész közel tudtak férközni az álláshoz, úgyhogy minden lövésük körülbelül biztos találat volt. Végre azután behatoltak az állásba. Bizonyos, hogy az őrséget felkoncolták.

Rabati jelentések szerint Abd el Krim a nyugati fronton Versan mellett hevesen támadja a francia csapatokat. A párisi jobboldali lapok azt követelik, hogy a kormány erélyes intézkedéseket tegyen az ellenséggel szemben. Követelik azt is, hogy minden rendelkezésre álló eszközt, így a mérgezőgázokat és a légi bombázást is használják fel a hadviselésben.

Általános khaosz a munkásadó körül

A munkásadón kívül rendkívüli állami pótagadót, rokkantadót, előfogadót és önkormányzati adót is kell fizetni

A pénzügyigazgatóság utbaigazításai

Az 1925. évi április—június hónapokra szóló költségvetési tizenkettőtörvény április elsejével kezdettel munkásadó, rendkívüli pótagadó, rokkantadó, előfogadó és önkormányzati adó lerovását teszi kötelezővé minden testi munkásra. Az erről szóló végrehajtási utasítás sem nyújt kellő felvilágosítást az új adóknak kiszámítása és lerovása felől. Etekintetben általános tájékozatlanság uralkodik, ami abban nyilvánul meg, hogy valósággal megostromolják a pénzügyigazgatóságot felvilágosítás kérésekkel.

Ezért a legilletékesebb fórumhoz, a tartományi pénzügyigazgatósághoz fordultunk azzal a kéréssel, hogy az új adók tekintetében adjon az adózóknak felvilágosítást.

A munkásadóról szóló törvény szerint minden testi munkás, akik munkabéruket nem az államtól kapják, hanem magánmunkásoktól vagy magánvállalatoktól, április 1-től kezdődően, — rokkantadó és a rendkívüli állami pótagadót kivéve, — minden állami adó és állami rendkívüli pótagadó helyett, a béruk után 2 százalékos munkásadót tartoznak fizetni. Ezáltal az egyes tartományokban érvényben lévő eddigi és erre vonatkozó rendelkezések hatályukat veszítették. A munkásadó felet a női dolgozó munkások adójáért. Április 1-éig terjedt negyedévre a testi munkások az eddig érvényben volt adórészszer rendelkezésének megfelelően fizetik az adójukat. Ellenben április 1-től kezdve a következő adókat tartoznak fizetni:

- a) évi béruk után adó és állami pótagadó fejében 2%-ot.
- b) a tizenkettőtörvény 5. §-a értelmében rokkantadót.
- c) rendkívüli állami pótagadót.
- d) E törvény 59. §-ának megfelelő előfogadót.

A munkásadótörvény nem sorolja fel azokat a munkásszakmákat, amelyekre az adót fizetni tartoznak, de a végrehajtási utasítás szerint a munkásadót tartoznak fizetni:

1. A háztartási alkalmazottak (inas, szakácsnő, dajka, szobaleány, mindenes, kocsis stb.)
2. A mezőgazdasági munkások, béresek stb.
3. A városban és mezővárosokban a napszámosok, teherhordók, kirakók, uccasprókok, stb.
4. Ipari munkások, mint pékek, mészárosok, mosoda-, szabó-, cipész-, aranyműves-, ékszerész-, asztalos-, szobafestő-, kovács-, lakatosmunkások, stb.
5. kereskedelmi alkalmazottak, mint tanoncok, pincérek, szállodai-, kávéházi- és vendéglői-, pincészi-, varieté-, bar-, mozialkalmazottak, kereskedősegédek, inasok, stb.
6. magánvállalatok és cégek azon alkalmazottai, akik túlnyomórészt testi munkát végeznek, mint bányász-, malom-, fűrész-, téglagyári-, vasuti-, hajózási-,

nyomdai-munkások, stb.; 7. a gyári munkások, mint szesz-, cukor-, papír-, bőr-, cipő-, kötél-, szappan-, posztó-, üveg-, cement-, szikviz-, textil-, kémiái, fémipari gyárak munkásai, stb.; 8. építészeti munkások, mint kőművesek, falérók, — ha nem dolgoznak akkordban — uccakövezők, stb.; 9. szállítmányozási vállalatok alkalmazottai, hajórendéglői alkalmazottak, stb.

Az önkormányzati területeknél azoknak vállalatnál és ipartelepénél alkalmazott munkások ugyanazok tartoznak ezt az adót fizetni.

A munkásadót a munkásévi keresete után vetik ki. A természetbeni járulékok a helyi viszonyoknak megfelelően értékesítendő és szintén adó alá esnek. Ellenben a különadók után kereset adómentes.

Azok a testi munkások, — mint napszámos, favágó, cipőtisztító stb. — akik önállóan dolgoznak, külön adóvallomást tartoznak beadni a kereseti adókövetőbizottságnak, amelyben a pontos kereset feltüntetendő. Ők az adó háromhavonta fizetik. A negyedéves adóval a negyedévenként fizetendő adóvalük végösszege után szedik be. Ez az adózási mód a munkásokra is vonatkozik, akik oly magánvállalatoknál vannak, amelyeknél nincs két alkalmazottnál több. Ezek a munkások azonban felelnek az adóvallomás helyességéért, ami aláírásukkal tartoznak elismerni.

Az adóvet két példányban, lezárva, a munkaadó aláírásával ellátva, a befizetendő adóval egyidejűleg a munkaadó minden hónap végén az adóhivatalhoz köteles beadni. Az egyik adóvet az adóhivatalnál marad, a másikon az adópénztárnok elismeri a fizetést. Ezenkívül minden munkásról külön adókönyvet kell vezetni, amelyben a teljesített fizetéseket elismerik.

Az adókönyvecskék 52 sorból kell hogy álljanak, hogy a heti befizetések előjegyzésére hely legyen. Bármely munkás kérésére az adóhivatal tartozik az adólerovásról hivatalos belfüggetlen tanusítványt kiállítani.

A munkásadóbefizetések nyilvántartására az adóhivatalok külön könyveket vezetnek, amelyben minden munkaadó részére külön számlát nyitnak.

A munkaadók kötelesek a testi munkás felvételénél meggyőződni, vajon a felvett munkás az előző munkahelyén kifizette-e ezt az adót, ellenkező esetben tartozik a munkaadó ezt az adóhivatalnak bejelenteni, hogy ezáltal a felelősség alól mentesíttessék. Ha ezt elmulasztja, maga viseli az anyagi felelősséget a be nem fizetett munkásadóért.

Azok a munkaadók, akik szabálytalanul vezetnek az adókönyveket, kisebb munkabért és adót vallanak be, kötele-

sek megtéríteni a tényleges és a bevallott adó közötti különbözetet.

A rendkívüli állami pótagadó 30 százaléka a tényleg lerótt összes állami adónak, vagyis a 2 százalékos munkásadó 30 százaléka állítandó be.

A rokkantadó kiszámítása következőképpen történik: A napi munkabér 356-al szorozandó, ezáltal előáll az évi bér, amely után a 2 százalékos munkásadó fizetendő. Az ekképp kiszámítandó munkásadó 356-al osztandó, ez az összeg az egy napra eső rokkantadó. Heti fizetéseknél az eképp elért szám héttel, havi fizetéseknél 30, illetve 31-el szorozandó.

Az előfogadót ugyanígy kell kiszámítani.

Önkormányzati pótagadó a 2% munkásadónak egynegyede.

Az adóhivatalok ellenőrizni fogják, hogy az adók és pótagadók pontosan fizetessenek be.

Husz dinárig terjedő munkásadónál az évi rokkantadó (április—december 31.) 3 dinár, 50 dinár adónál ugyanerre az időre 9 dinár, 100 dinár adónál 18, 200-nál 36, 300-nál 56, 500-nál 93, 700-nál 139, 1000-nél 188, 1500-nál 284, 2000-nél 390, 3000-nél 630, 4000-nél 900, 5000-nél 1200, 7000-nél 1785, 10.000-nél 2700, 15.000-nél 4276 dinár stb.

Az előfogadót 20 dinár munkásadónál 1.50 dinár, 50-nél 4.50, 100-nál 9, 200-nál 18, 300-nál 28, 500-nál 46, 700-nál 64, 1000-nél 94, 1500-nál 152, 2000-nél 195, 3000-nél 315, 4000-nél 450, 5000-nél 600, 7000-nél 892, 10.000-nél 1350, 15.000-nél 2138 dinár.

A szép asszony halála

Főtárgyalás a szuboticaai törvényszéken

Ez év március 24-én Topolán gyanus körülmények között meghalt Vadóc Ferencné tizenkilenc esztendő, feltűnően szép leánya, Teréz. A fiatal leány, halála előtt hat héttel, férjhez ment Csipcsák Károly topolai lakoshoz és tragikus körülmények között bekövetkezett korai halála nagy izgalmat keletkezett. Rebesgetni kezdték, hogy a fiatal menyecske halálát gyanus manipuláció okozta, amelyet egy topolai ismert asszony — akiről szélteben tudták, hogy gyanus műtétet keletkezett szokott foglalkozni — végzett rajta. A topolai rendőrség nyomozni kezdte az ügyet és ennek során eljárás indult Rác Ferencné, született Herk Zsuzsanna ellen gondatlanságból okozott emberölés miatt, de eljárás indult az elhalt fiatalasszony édesanyja, Vadóc Ferencné ellen azon a címen, hogy rábeszélte a lányát, hogy meneküljön magzatától.

Ebben a bűnygyben kedden tartották meg a főtárgyalást a szuboticaai törvényszéken Pavlovics István törvényszéki elnök tanácsa előtt. A vádat Vasziljevics Ljuba dr. állománygyész képviselte, a védelmet Kellert Benő dr. és Vaics Milán dr. látták el.

Elsőnek Herk Zsuzsannát hallgatja ki a bíróság. Nem érzi magát bűnösnek. Ezután a másodrendű vádlottat, az elhalt fiatalasszony édesanyját, Vadóc Ferencné hallgatják ki. Elmondja, hogy leánya februárban esküdt meg. Egy napon panaszkodott és azt mondta, hogy elmegy a Zsuzsanna-höz: »Elmentem vele. Hogy mi történt ott, arról én nem tudok semmit.

Az elnök az iratokból felolvassa a két vádlott asszony vallomását, amelyet a topolai járásbírósgon Nepokoj dr. járásbíró előtt tettek és amely vallomás több lényeges pontban eltér főtárgyalási vallomásuktól. Vadóc Ferencné azzal magyarázza az eltérést, hogy amikor a járásbírósgon vallott, »nem volt észnél.«

Az egyetlen tanu, az elhalt néne, Vadóc Julis kihallgatása után dr. Peraszics Bozsidar és dr. Jeremics Riszó törvényszéki orvosok terjesztették elő orvosi véleményüket, majd a perbeszéd után a bíróság meghozta ítéletét, amely szerint Herk Terézt bűnösnek mondta ki az ellene emelt vádban és egy évi börtönrre, Vadóc Ferencné, mint bűnsegédet három havi fogházra ítélte. Az ügyés és a védők felebbztek.

Négyévi fegyházra ítélték Froreich Ernőt

Előre meg nem fontolt emberölésben mondotta ki bűnösnek a bíróság

Sopronból jelentik: Az Egyedi-gyilkosság tárgyalásának egyik legizgalmasabb jelenete a vádlott Froreich Ernő feleségének tanukihallgatása volt. Amikor Froreichné belépett a terembe, Froreich svó-nevető arccal próbált felugrani örei közül, de két remegő lába nem engedte. Az asszony férjéhez sietett, kezét fogott vele. Froreich hirtelen kezét csókolta feleségének és síva rogyott vissza a padra.

Az elnök figyelmeztette Froreichné, hogy joga van megtagadni a vallomást.

Froreichné: Érzem, hogy kicsoda rettenetes dilemma elé állított az élet. Az apám gyilkosa és egyetlen gyermekem apja ül itt a háttam mögött. De azt is érzem én, a feleség, hogy ez az ember életében mindig jó volt hozzám és gyermekemhez. Méltóztassék elhinni, nem lennék itt, ha nem az az elhatározás és tudat vezetett volna ide, hogy ez az ember nem elhatározva gyilkolta meg az édesapámat, hanem kínos betegségében, elborult elmével hajtotta végre cselekedetét.

Az elnök: Küzdöttek önök anyagi zavarokkal?

Froreichné: Nem.

Az elnök: Nem fordultak azzal a kérelemmel az édesatyjához, hogy segítsen, mert nem tudnak megélni?

Froreichné: Nem.

Az elnök: Milyen viszony volt az ön férje és édesatyja között?

Froreichné: Jó viszony volt. Tény azonban, hogy férjem soha nem volt szimpatikus a papámnak.

Az elnök: Mennyi idővel azelőtt volt az ön férje a Schwartzler-szanatóriumban?

Froreichné: Egy évvel azelőtt.

Az elnök: Milyen ember volt a férje? Kéltekez természetű?

— Ó, dehogyan. Igénytelen, magára egy krajcárt sem költött, csak a zenének élt és az volt a legnagyobb ambíciója, hogy amuzsikájátélelnekélik, vagy elzenélik. Még kottapapírosra sem adott ki pénzt, ő maga vonalazott meg tiszta fehér papírost erre a célra.

Az elnök: És az édesapja milyen ember volt?

Froreichné: Az öcsém halála óta nagyon megváltozott.

Az elnök: Fukar volt?

Froreichné egy darabig nem szól, majd a következőket mondja:

— Volt egy év, amikor rossz természetűre hivatkozott és az évi apandzst nem adta meg nekem.

Az elnök: Nem volt olyan fukar ember, mint amilyennek tartották?

Froreichné összeszerzi két fekete kesztyűs kezét, ránéz az elnökre és így szól:

— Méltóztassék elképzelni méltóságos elnök ur, hogy milyen helyzetben vagyok én itt. Erre a kérdésre legyen szabad nem felelnem. Az élő apámról sem mondtam soha rosszat, most, hogy halott az édesapám, intéznek hozzám ilyen kérdéseket!

Az ügyész: Ön és férje nem beszéltek arról, hogy de jó volna már, ha a papa egyszer meghalna?

— Méltóságos elnök ur, — fordul síró hangon Froreichné az elnökhöz — kell nekem felelnem erre a kérdésre?

Most Froreich kéri meg az elnököt, hogy ő kérdezhessen valamit feleségétől.

Az elnök: No, kérdezzen Froreich ur, de ne izgassa fel nagyon magát.

Froreich így szól feleségéhez:

— Igaz-e, édes fiam, hogy azt mondtam neked, hogyha apád meghal és gazdag leszel, nagyon gazdag, akkor elválhatsz tőlem, mert nyugodtan fogsz amugy is élni.

Bágyadt mosollyal feleli az asszony:

— Igaz, Ernő, ezt mondtad.

E szavak után mindketten lehorgaszta fejüket és hangosan zokogni kezdtek.

Az elnök: Hát nem tartja ön valószínűnek azt, amit az ura cselekedett?

— Nem, — mondja az asszony. — Nem is vetem meg érte, hanem rendkívül sajnálom, nagyon szánom, mert tudom, hogy nem rossz ember, tudom, hogy nem ő követte el a gyilkosságot, hanem tulajdonképpen az iszonyu betegség, amely erőt vett rajta.

Ezzel befejezték Froreichné kihallgatását és közvetlenül utána Froreichen újabb örjögési roham vesz erőt.

Elővezetik az orvosszakértőt

Sándor László dr. védő, tiltakozást jelent be az elnöknek, hogy Froreichot rohamai alkalmával a börtönörök túlorosan kezelik. A bejelentésre az elnök azt válaszolja, hogy a szanatóriumban sem bannának vele jobban. Egyben elrendeli az elnök, hogy az orvosszakértő vizsgálja meg Froreichot. A teremőr jelenti, hogy Schäffer dr. orvosszakértő nincs jelen, mire az elnök felpattanva kiáltja:

— Mégis hallatlan, hogy ilyen fontos tárgyalásról az orvosszakértő elmaradjon!

Elrendeli az orvosszakértő elővezetését, ami megtörténik. Schäffer dr. megvizsgálja Froreichot és megállapítja, hogy a vádlott állapota miatt a tárgyalást meg lehet tartani.

A komornát és a szobalányt hallgatják ki, akik elmondják, hogy Froreich a gyilkosság felfedezése után rendkívül izgatottan viselkedett és el akarta velük hitetni, hogy öngyilkosság történt. Azon vitatkozott velük, hogy nem minden akasztott embernek lóg ki a nyelve.

Néhány jelentéktelen tanu kihallgatása után Kovasovszki nyugalmazott miniszteri tanácsos tanutól megkérdi az elnök, igaz-e, hogy Froreich azt mondta neki, hogy Egyedit meg kellene gyilkolni.

— Dehogyan mondta, — feleli a tanu. — Akkor miért vallotta ezt a rendőrségen? — kérdi az elnök.

Kovasovszki azt válaszolja, hogy a rendőrségen Munkást detektív, anélkül, hogy kihallgatta volna, adíratva vele a jegyzőkönyvet. Ő azt sietve aláírta, mert örült, hogy szabadul a rendőrségtől.

E szavaknál Froreich ismét rohamot kap és öreit magával rántva az elnöki emelvényhez rohan.

— Elnök ur, — mondja dadogva, — Munkási nekem is sokat beszélt és azt írta a jegyzőkönyvbe, amit akart.

Ezután ismét az örökbe kapaszkodik, akik a levegőbe emelve viszik ki Froreichot a teremből.

Péter Richárd, a Lloyd-bank igazgatója vallomásában elmondja, hogy 1916-tól 1921-ig egy szobában dolgozott Froreichkal, akit előzőleg, Jómódú embernek ismert. A munkája azonban nem volt megfelelő, mert mindig szórakozott volt és zenével meg versekkel foglalkozott. Egy ízben Németországból hazatérve azzal dicsekedett, hogy a berlini opera elfogadta előadásra egy dalművét, majd IV. Károly megkoronázásakor azt mondta, hogy a király félórás audiencián fogadta. Feleségét és gyermekét nagyon szerette Froreich. Apósával azonban soha sem volt jó viszonyban.

Több volt banktisztviselőtársát hallgatják ki ezután, akik elmondják, hogy maguk közt »örült muzikusnak« neveztek Froreichet.

A vádlott újabb rohama

Ekkor újabb roham vesz erőt Froreichen, aki rángatózva ordítani kezd. Nyolc börtönőr veszi azonnal körül és az ügyészi szobába viszik. Froreich állandóan dulakodik az örökkel és az egyik togházort olyan erősen fejberugta, hogy az elvesztette eszméletét. Az örök nagynehezen leteperik a dühöngő embert, aki elveszti eszméletét. Hudovering professzor megvizsgálja az alélt embert — és tűt szur a karjába, Froreich

azonban nem reagál és ugyanígy nem reagálnak pupillái sem.

Az elnök felfüggeszti a tárgyalást délután két óráig és az újságírók kérdéseire kijelenti, hogy a tárgyalást minél gyorsabban be akarja fejezni és lehetőleg még kedden ki akarja hirdetni az ítéletet. Elmondotta az elnök, hogy Froreichre a fogházban csak minden harmadik vagy ötödik napon jött rá a roham és a főtárgyalás izgalmainak tulajdonítható, hogy most gyakoribbak a rohamai. Miután azonban az ítélet — mondotta az elnök — valószínűleg enyhébb lesz, mint amilyenre Froreich számít, az ítélethirdetés után bizonyára meg fog nyugodni. Arra a kérdésre, hogy ilyen súlyosan beteg embert hogyan lehetett a bíróság elé állítani, az ügyész kijelentette, hogy neki is borzalmas feladat végignézni ezt a tárgyalást, de most már igyekezni fognak azt sürgősen befejezni.

A délutáni tárgyalás

Délután két órakor zsufolt tárgyalóterembe vezetik be a valamivel nyugodtabban viselkedő Froreichet. A hallgatóság sorában ott van a gyászruhás Froreichné is. Sándor László dr. védő felhívja erre Froreich figyelmét, aki sírni kezd, amikor meglátja feleségét.

A tárgyalás megnyitása után a bíróság úgy dönt, hogy eltekint a főtárgyaláson meg nem jelent tanuk korábbi vallomásainak felolvasásától. Ezután ismeretlik a helyszíni vizsgálatra és a boncolásra vonatkozó iratokat, valamint az orvosszakértői véleményt, amelyből kiderül, hogy Froreich édesanyja a Lipótmezőn halt meg.

A védő kérelmére kihallgatják Schäffer Oszkár dr. soproni törvénytudó orvosszakértőt, aki előadta, hogy Egyedi Arthur halálát fulladás okozta, ami úgy állt be, hogy légzőszervét 7—11 percig elszorították. Szilvássy dr. megyei főorvos véleménye megegyezik ezzel a véleménnyel.

Schäffer dr. orvosszakértő elmondja ezután, hogy amikor Froreichot októberben először megvizsgálta, nem mutatkoztak rajta hisztériás rohamok, a melyek először csak december 6-án lepték meg a vádlottat.

Hudovernik egyetemi tanár, a védelem által állított ellenőrző orvosszakértő

szerint Froreichnál a korlátozott beszélnélküliség állandó és igen nagy mértékű. A tett elkövetésekor nem volt teljesen öntudatlan állapotban, de nem is volt cselekedetének teljes tudatában. Véleménye szerint az ilyen súlyos beteg gondos ápolásban kell részesíteni, még pedig zárt helyen, mert különben ápolójára, vagy öreire nézve is veszedelmessé válna.

Az elnök ezután felfüggeszti a tárgyalást és megkérdi az orvosszakértőket, hogy az esetleges tegyházbüntetést végre lehet-e hajtani Froreichen. A szakértők hosszas vonakodás után igennel válaszolnak, de megjegyzik, hogy a magánzárka veszedelmes lehet a vádlott életére.

A perbeszédék

Kun László ügyész tartja meg ezután vádbeszédét. Előre megfontolt gyilkossággal vádolja Froreichot, mert a nyomozás adatai szerint apósa aludt, amikor megfojtotta és így ki van zárva, hogy dulakodás közben, erős felindulásban történt a gyilkosság. A vádlott tettét aljas indokokból követte el, mert így akart apósa vagyonához jutni.

Sándor László dr. védő rámutat arra, hogy Froreichen tárgyalás alatt is ki-tört az idegbaj és így a bírának maguknak is módjukban volt meggyőződni a vádlott beszámíthatatlanságáról. Szerinte Froreich nem akarta megélni apósa és a gyilkosság egy beszámíthatatlan pillanatban, dulakodás közben történt, mert a zsugori após megtagadta, hogy súlyos gondokkal küzdő családján segítsen.

Az elnök ezután felfüggeszti az ülést, a bíróság tanácskozára vonul vissza.

Az ítélet

Negyed hétkor hirdette ki az elnök az ítéletet a zsufolásig megtelt tárgyalóteremben. Az ítélet szerint a törvénytiszti tanácsa Froreich Ernőt a btk. 279. szakaszába ütköző szándékos emberölés büntetése miatt, amiért apósa szándékosan, de előre megfontolt szándékkal megfojtotta, négy évi fegyházra, öt évi hivatalvesztésre és politikai jogainak felfüggesztésére ítélte és a felmerült tizenkét millió korona bűnügyi költségek és ezután még felmerülő bünyügyi költségek viselésében is elmarasztalta.

II. Vilmos ex-császárt elhagyta a felesége

Homburgba utazott és nem tér vissza az urához II. Vilmos nem kapott engedélyt arra, hogy visszatérjen Németországba — Hindenburg még a magánösszeköttetést is megszakította a volt uralkodóval

Az ex-császár állítólag megörült

Amsterdamból jelentik: A hollandi lapok értesülése szerint II. Vilmos ex-császár súlyosan kedélybeteg, ami kevésbé udvarias fogalmazásban annyit jelent, hogy a volt uralkodó — aki erre mindig hajlamos volt — a száműzetés unalmától, csalódásaitól és keserűségeitől megörült.

Az ex-császárnak az a rögeszméje, hogy ő változatlanul népszerű Németországban és hogy eljött az ideje annak, hogy újból elfoglalja trónját. Az a körülmény, hogy fia, a volt német trónörökös visszaköltözhetett Németországba, továbbá, hogy bizalmas emberét, Hindenburg Pál tábornagyot választották meg köztársasági elnöké, megerősítette Vilmost abban a hitében, hogy nincs akadályja többé a monarchia restaurálásának. Az ex-császár közvetítő személyek útján állandóan tapogatózott úgy holland, mint német oldalon, hogy lehetséges lenne-e számára is a visszatérés Németországba. Hogy ezek a fáradozások Berlinben eljutottak-e a döntő fórumokig, azt nem lehet tudni. Ezzel szemben bizonyos, hogy a holland kormány kötelezte magát az antant-hatalmakkal a császár biztos őrizetére és ezért féltreérthetetlen módon értésére

adta a császárnak, hogy kívánságát nem teljesítheti és nem vállalja a közvetítést. Együttal utasítást adtak a felügyelő rendőrközegeknek, hogy fokozottabban ügyeljenek arra, hogy a császár ne hagyhassa el a doorni kastélyt. Mivel azonban Hindenburgot holland polttikail körökben a legteljesebb mértékben korrekt államférfinak tartják és mivel Hindenburg még a magánérinkezést is megszakította az ex-császárral, amitóta elnök lett, nem zárkóztak el az elöl, hogy annyiban megfelelnek Vilmos császár óhajának, hogy megengedjék neki, hogy átmenetileg megváltoztassa tartózkodási helyét. Ezt főleg Vilmos betegsége tette szükségessé, orvosal ugyanis állandóan sürgették, hogy az ex-császárt tengeri fürdőre kell küldeni, hogy súlyos kedélybetegsége némileg enyhüljön. A hollandi kormány Nordwijk tengeri fürdőhelyet jelölte ki II. Vilmos számára nyári tartózkodási helyül és a doorni udvarban már minden meg is történt a költözködéskor, amikor Vilmos — mint tenni szokta — hirtelen meggondolta magát és lefujta az egész tervet. Vilmos ex-császár kedélyállapotára súlyosan kihatottak állandó családi viszonyai is a feleségével, akit a szám-

üzetésben vett nőül. A császárné nem osztotta férje felfogását a világpolitikai helyzetéről és emiatt napirenden voltak közöttük a perpatvarok. A helyzet annyira kicélesedett, hogy a császárné végül már nem is érintkezett II. Vilmosmal, mert nem tudta elviselni szeszélyeit és rögeszméit. A nordwyki utazás is azért maradt el állítólag, mert az ex-császár felesége kijelentette, hogy nem hajlandó urát oda követni és váratlanul elutazott Homburgba. Onnan írt az urának, hogy távozása végleges természetű és nem hajlandó hozzá többé visszatérni. A doornii udvarban attól tartanak, hogy az ex-császár amugy is megviselt idegi feleségének a lépése következtében teljesen el fogják mondani a szolgálatot és el vannak készülve arra, hogy II. Vilmost legközelebb szanatóriumba kell majd szállítani.

Ellenzékbe mennek a francia szocialisták

Vád alá helyeznek két kommunista képviselőt

Párisból jelentik: *Doriot* és *Marty* kommunista képviselőket az ellenségge való érintkezés miatt legközelebb vád alá helyezik. A kamara ülésén maga *Painlevé* miniszterelnök fogja indítványozni a két képviselő mentelmi jogának felfüggesztését. *Doriot* lakásán a házkutatás alkalmával két eredeti táviratot találtak, amelyek a Marokkóban parancsnokló két főtiszt parancsait tartalmazták. *Doriot* és *Marty* ellen a kémtudósok kívül még azt a vádat is emelik, hogy a *Humanité*-ben *lázasárra* és *áralásra bujtatták fel a katonaságot*. *Painlevé* állítólag bizonyítékok birtokában van, amelyek tanúsítják, hogy a *kommunisták közvetlenül vagy közvetve értesítették Abd el Krímet a francia kormány szándékairól*, valamint, hogy a német kommunistákkal összeköttetésben álltak és veszélyes propagandát üztek Franciaország ellen.

A szocialisták valószínűleg teljesen felhagynak a kormány további támogatásával és *ellenzékbe mennek*, mivel nem helyeslik a kormány pénzügyi és gazdasági politikáját. Toulouseban a szocialisták gyűlést tartottak, amelyen felszólították a párt parlamenti képviselőit, hogy ne támogassák tovább a *Painlevé-kormányt*. Ugyancsak gyűlést tartottak Gironde és Wall kerületek szocialista pártjainak bizalmiférfiai is és szintén a támogatási politika ellen foglaltak állást. A gyűlés egyhangulag határozati javaslatot fogadott el, amelyben kimondták, hogy csak abban az esetben hajlandók az eddigi politika folytatására, ha a kormány bevezeti a vagyonválságot és Marokkóban áttér a béke politikájára.

Pénzbüntetésre ítélt plébános

Tárgyalás a subotica-i törvényszéken

Finta János szenta-felsőhegyi római katolikus plébános állott kedden vádlottként a subotica-i törvényszék előtt.

Ez év május 23-án elment a plébánoshoz *György Mátyásné* azzal a kéréssel, hogy adja ki neki a leánya keresztlevelét, mert férjhez akarja adni *Borgyoski Bránkóhoz*. A vád szerint a plébános így szólt az asszonyhoz:

— Miért adod férjhez leányodat szerb emberhez? Azt hiszed, ez mindig szerb állam lesz?

A hatóságok tudomására jutott ez a kijelentés és eljárást indítottak a plébános ellen. Kedden tárgyalta ezt az ügyet *Pavlovics István* törvényszéki elnök tanácsa.

Finta János plébános tagadta, hogy az inkriminált kifejezést használta volna. Az esetet úgy adja elő, hogy

egy napon eljött hozzá egy asszony, akit nem is ismert és kérte, hogy a leánya részére adja ki a keresztlevelét.

— Miért kell a keresztlevelét? — kérdezte, az asszony azt felelte, hogy a leánya férjhez akar menni egy elvált szerb emberhez. Erre mint pap figyelmeztette, hogy a görög keleti egyház nem ismer válást és ha a leánya hozzá megy, ennek vallási szempontból leányára hátrányos következmények lesznek. A keresztlevelét egyébként nem adhatta ki, mert egy rendelet szerint csak 1894. év előtt születettek szabad kiadni a keresztlevelét. Az asszonyt ezután az anyakönyvi hivatalba utasította,

A bíróság kihallgatta *György Mátyásné*-t, aki elmondta, hogy a plébános a vádiratban említett kitélt használta. Az elnök felolvassa a vizsgálati iratokból *Borgyoski Szavéta* vallomását, aki szintén hallotta a plébános kijelentését.

A bizonyítási eljárás ezzel véget ért és megtartották a perbeszédet. *Vasziljevics Ljuba* államügyész fenntartja a vádat. *Ifkovics-Ivandéki* Imre dr. ügyvéd védő a vádlott felmentését kéri.

A bíróság *Finta* Jánost bűnösnek mondta ki az ellene emelt vádban és elítélte — az enyhítő körülmények figyelembe vételével — 200 dinár pénzbüntetésre, amit három évre felfüggesztett. Az ügyész felebbezett, a vádlott megnyugodott az ítéletben.

A magyar költségvetésben nincsenek rejtett katonai kiadások

Benes külügyi expozéja

Prágából jelentik: A szenátus külügyi bizottságában kedden tartotta expozéját *Benes* külügyminiszter Csehszlovákia külpolitikai helyzetéről.

— A német javaslatokat — mondotta *Benes*, — komolyaknak és őszintéknek lehet tartani. Csehszlovákia érdekeit illetően a legelőnyösebb tényező az angol és francia megértés, amely évtizedeken át rá fogja nyomni bélyegét az európai politikára. A másik tényező, amellyel számolni kell, az, hogy Németország, mihelyt belép a népszövetségbe, mint egyenrangú állam fog szembenállni a nagyhatalmakkal. A garancia-paktumnak gondoskodnia kell arról, hogy a status-quo-t nemcsak Németország, hanem Franciaország és Belgium irányában is megvédelmezze.

Magyarországot illetően *Benes* utalt arra, hogy Csehszlovákiában behozott új vámrendelkezések lehetővé teszik Magyarországgal a kereskedelmi szerződés megkötését, annál is inkább, mert *Genfben megegyezés jött létre köztük és Bethlen között*, hogy a gazdasági tárgyalásokat a lehetőség szerint siettetik és ugyanakkor minden függő kérdést, úgy a közigazgatási természetűeket, mint az állampolgárság és a levéltárak ügyét is rendezni fogják.

A magyar költségvetés a kisanant bizonyos körökben aggodalmat keltett, de *Bethlen* miniszterelnök és *Smith* népszövetségi ellenőr nyilatkozatai ezeket kiküszöbölték és megnyugtatták, hogy aggodalomra nincs ok. A főbiztos megnyugtatta *Benes*-t, hogy a költségvetésben semmiféle rejtett hadügyi kiadást nem talált, *Bethlen* pedig kötelezően kijelentette, hogy ilyen rejtett tételek nincsenek a budgetben, amit el kellett fogadni.

A külügyminiszter ezután Ausztriáról és a balkáni kérdéstről beszélt.

Két kisleány,

egy kosaras asszony és hat öregúr

Erkölcsetlen üzelmeket leplezett le az oszjeki rendőrség

Oszjefekről jelentik: Két oszjeki iskolásleány, a tizenhatéves *P. Franciska* és a tizennégyéves *B. Anica*, nemrég elűnt hazulról. A leányok szülei jelentést tettek a rendőrségnek, amely nyomozást indított és hétfőn megtalálta a két fiatal leányt, teljesen lezüllött állapotban. Az orvosi vizsgálat súlyos fertőzést állapított meg a két leányon, akiket azonnal kórházba szállították.

Kihallgatása közben *B. Anica* elmondta, hogy az elmúlt két hónapban, amikor még tizenhárom éves volt, egy *Kosanovics* Sztjevo nevű magánhivatalnok erkölcslen merényletet követett el ellene. *Kosanovics* a rendőrség le tartóztatta. A további nyomozás megállapította, hogy a két leány egy *Stefanovics* Róza nevű kerítő nő hálijába került, aki a szerencsétlen fiatal teremtséket gazdák kéjenceknek szolgáltatotta ki. A rendőrség a nyomozás adatai szerint a kerítő nőn kívül öt jómódu oszjeki kereskedőt tartóztatott le. A kínos botránynak előreláthatólag még szelebbkörü folytatása lesz.

A tizenkettő-javaslat intézkedései

Az agrárreform minisztérium telepítési kölcsön-alapot létesít

Az új költségvetési tizenkettő-javaslat a szorosabb értelemben vett költségvetési részen kívül ezáltal is sok más törvényhozási intézkedést tartalmaz. A javaslat fontosabb rendelkezései a következők:

Földvásárlási kölcsönök, délszerbiai telepítés céljára

Az agrárreform-miniszter felhatalmazást kap, hogy telepítési célokra és a szegény földművesek számára *ingatlanvásárlási akciót szervezzen* és erre kölcsönöket nyújtson. E célra a pénzügyminisztérium pénztárából *tizmillió dinár kölcsönt hagynak jóvá*, amely az agrárreform-minisztérium ingatlanvásárlási kölcsönalapját fogja képezni. Ezt az összeget azonnal át kell adni az Állami Jelzálogbanknak, amely *szkopjei* fiókja útján fogja végezni a vásárolt birtokok kifizetését és a kiadott kölcsönök behajtását.

Külön szabályzat fog intézkedni arról, mely vidékeken fogják a birtokokat vásárolni és hogy milyen feltételek mellett, kinek fognak az alpból kölcsönt nyújtani. Az ilyen birtokok az agrárreform-miniszter előzetes jóváhagyása nélkül nem irathatók át másra. A szabályzat előírásai szerint járási bizottságok fogják megítélni, mennyi kölcsön adható bizonyos ingatlanbirtok megvásárlására. Azokat a bizottsági tagokat, akik az államérdekek kárára végzik munkájukat, az anyagi felelősség mellett *egy évi fogsággal* fogják büntetni. A községi bíróságok ama tagjait, akik nem végzik el kellő időben a birtokok telekkönyvi átírását, az agrárreform-miniszter *ötezertől ötvenezer dinárig terjedő pénzbírsággal* sújthatja. A pénzbírságokat a kölcsönalap javára fogják kimondani.

Képviselők nem lehetnek dohánybevéltők

A tizenkettő-javaslat egy másik szakasza arról intézkedik, hogy nemzeti gyűlési képviselők, állami és önkormányzati tisztviselők *nem működhetnek a dohánybevéltő bizottságokban*. A nevezettek nemcsak megbízottakként, hanem a megbízottak helyetteseiként sem működhetnek közre a dohánybevéltésnél.

A további szakaszok az állami tisztviselők nyugdíjigényeit szabályozzák. Az új tisztviselőtörvény életbeléptetése céljára a kormány negyvenötmillió di-

nár póthiteit vesz igénybe.

A vallásügyi miniszter felhatalmazást kap, hogy a pravoszláv lelkészeknek a néptől járó illetményeit az eddiginek 2—10-szeresében szabja meg.

Az új házak adókedvezménye

Végül pótlólag intézkedik a javaslat arról is, hogy az új épületek után, amelyekre vonatkozólag bizonyos adómentesség áll fenn, az *előfogat-adót sem kell fizetni*. Az előfogat-adót, vagy kamara-adót a legutóbbi költségvetési tizenkettő-törvény vezette be, anélkül, hogy az újonnan épült házak számára az előfogat-adómentességet biztosította volna. Az új javaslat intézkedésével ezt a mulasztást pótolja.

Dráma a Tiberisen

Halállal végződött kirándulás

Rómából jelentik: Néhány nappal ezelőtt *Ponte Milvionál*, a Tiberis-folyó vizén verekedés folyt le, amely nagy tüntetésekre adott alkalmat. A Banca Commerciale három tisztviselőjéből álló egyik kiránduló társaság, az egyik fürdőházból a hid felé eveztek s ott rákialtották az „*Olga*” nevet az egyik hölgyre. A parton egy fényképész állott, aki másfél év előtt egy tizenhat esztendő *Olga* nevű leányt vett feleségül s aki ezt a kiállítást magára vonatkoztatta, *Docci* nevű barátjával, a Banca d'Italia harmincöt esztendő *vicekomisszáriusával*, továbbá a körzeti fasiszta főnökével, annak testvérével csónakba ugrott és felelősségre vonta a kirándulókat. A szóváltás verekedésre vezetett, amelyben *Docci* az egyik kiránduló úgy fejbütötte evezőjével, hogy ez a vízbe esett. A tettes utánaugrott és a szemtanúk állítása szerint a lábával a víz alá nyomta őt, míg el nem tűnt. A kirándulókat a tömeg, valamint számos odasielő fasiszta, akik azt hitték, hogy a tettesek politikai háttere van, majdnem meglincseltek. Majd a fogságot akarták megrohanni, hogy a tetteseket hatalmukba kerítsék. *Docci* három apró árvát hagyott maga után. Holttestét még nem találták meg. A fényképész felesége, aki azt a téves hírt kapta, hogy az urát is megölték, fixírsóval megmérgezte magát, úgy hogy kórházba kellett szállítani.

ROSSIJA-FONCIÈRE

biztosító és viszontbiztosító társaság

Tűz, élet, baleset, autómobil-biztosítások
légbiztosítások méltányos díjakkal

FIÓKIGAZGATÓSÁG: SUBOTICA

(Rossija-Foncière palota)

KÉPVISELETEK MINDENÜTT

3748

MULABAK
MUKAROK
EGYENESTARTÓ
FUZÓK, BETEGTOLÓ KOCSIK
SCHÖNBRUNN-nál
Subotica, Pájo Kujundzica 20.

Selyemflór-harisnyó, minden divatizsiben 22 dinártól feljebb a „HARISNYAKIRÁLYNÁL”
KLEIN JENŐ NOVISAD
Fiókok: Senta és Veliki-Bečkerak

Lysiform

Hölgyeknek nélkülözhetetlen.

HIREK

— **A király távirata a veliki-beckerekre zsidó hitközséghez.** Veliki-Beckerekéről jelentik: A veliki-beckerekre zsidó hitközség Alkalai István dr. szarvasi andrábi látogatás alkalmából módoló táviratot intézett a királyhoz. A kabinetiroda, a király megbízásából, most táviratban köszönte meg a hódolatnyilvánítást.

— **A veliki-beckerekre Péter király szoborbizottság Zagrebban.** Zagrebból jelentik: Veliki-beckerek városa mint ism. renes, elhatározta, hogy a város főterén Péter király-szobrot állít fel. A szobor elkészítésével Valdec Rudolfot, az ismert horvát szobrászt bízták meg. Valdec már elkészítette a szobor modelljét, amely Péter király lábán ülve ábrázolja, a király kardját visszadugja hüvelyébe. A napokban Zagrebban járt a szoborbizottság, amelynek tagjai megtekintették a művész műtermében a szobortervezetet. Rövidesen megkezdik a szobor bronzöntését. A szobor valószínűleg 1926-ban Vidovdan napján fogják Beckerekben leleplezni.

— **Starakanizsa nem akar város lenni.** Sztarakanizsáról jelentik: Sztarakanizsa rendezett tanácsu város gazdáltságában ismét mozgalom indult meg, hogy a várost községgé fejlessék vissza. A mozgalmat azzal okolják meg, hogy a városi adminisztráció nagy költségei miatt a pótdadó már 1200 százalékkal emelkedett.

— **Uj ügyvédek.** Novisadról jelentik: A novisadi felelőtleni bíróság ügyvédjelölteket vizsgáló bizottsága előtt kedden dr. Vuković Grgo dr. Vučević Milenko, dr. Pročić Pál szeniori és dr. Sremć János veliki-beckereki ügyvédjelöltek tették le az ügyvédi vizsgát.

— **Bolyai Farkas festményeire bukkantak a marosvásárhelyi kollégiumban.** Kolozsvárról jelentik: A marosvásárhelyi református kollégium a június 27-én tartandó „Vén diákok találkozója” alkalmából a történelmi emlékü kollégium régi műemlékeiből és műkincseiből, amelyek közt sok ritka könyv, nagyértékű kézirat, festmény és egyéb unikum szerepel, kiállítását rendez. A tanári kar a könyvtár rendezése közben egy eldugott zugban három régi festményt fedezett fel, amelyet a nagy tudomány Bolyai Farkas festett. A képek közül kettő olajfestmény, a harmadik szénrajz, amely a tudós professzor önarcképe. Ugyanekkor fölfedeztek egy fekete selyemzást, amellyel 1718-ban a kiülőzött sárospataki református főiskola költözött Marosvásárhelyre.

— **Eckener és Amundsen közös expedíciót terveznek.** Oslóból jelentik: Eckener dr., a Zeppelinóriás kapitánya, aki hónapokkal ezelőtt repült át kormányozható léghajójával Németországból Amerikába, táviratilag gratulált Amundsen sikeréhez: „Őszi jövőképemet küldöm eredményes kísérletéhez — írja táviratában — amellyel a sarkvidéket légi járművel próbálta átkutatni. Newyorki beszélgetésünk alapján remélem, hogy a jövőben közösen, együtt fogunk dolgozni.” Ez a lapok szerint azt jelenti, hogy Eckener dr. Amundsennel együtt tervez új expedíciót.

— **Romániában kisiklott az Orient-expressz.** Bukarestből jelentik: Az Orient-expressz Kovarnik közelében baleset érte. A hét kocsiból álló szerelvényből a hálókocsi és az utána következő Pullmann-kocsi kiugrott a sínek-

ből és mintegy hétszáz méterre megromogta a pályatestet. Az utasoknak az ijedségen kívül semmi bajuk nem történt. A kisiklás oka, mint a hivatalos vizsgálat megállapította, az volt, hogy a mozdonyvezető ittas volt és egy kanyarodónál a megengedettnél sokkal nagyobb sebességgel vezette a vonatot, amelyet még a kisiklás után is csak az utasok hangos kiáltására állította meg.

— **Autóbaleset ötven sebesülttel.** Drezdából jelentik: A Rigoletto nevű drezdai mandolinklub, a Drezdába való visszatérés alkalmával szerencsétlenül járt. A teherautó, amelynek százöt utasa volt és pótkocsival volt ellátva, a Gelsing-Altenheim közötti országúton a fém működésében beállott zavar folytán az árokba zuhant. Mintegy ötven személy megsebesült.

— **A beogradi opera vendégfellépése Pancsevón.** Julius 2-án és 3-án a beogradi Nemzeti Színház operatársulata Pancsevóra megy vendégszerelői Polics Mirkó karmester vezetésével. Elő fogják adni a »Madame Butterfly« és a »Szevillai borbély« operákat Popov, Drauzsali, Polics énekesnők s Tomics, Eril, Balaban, Turinski, Tucsakovics, Milutinovic és B. Stefanovic művészek közreműködésével. Pancsevóról a beogradi operatársulat bánáti körutrá megy és fel fogja keresni Vrsacot, Belackrvát, Veliki-beckereket és Velikakikindát.

— **Nemzetgyalázás miatt letartóztatott pancsevói kereskedő.** Pancsevóról jelentik: Paparó Izsák gabonakereskedő és Popovic Vlade kereskedőegéd sportügyekből kifolyólag az uccán összeverekedtek. A rendőrség Paparó Izsákot letartóztatta, mert a verekedés helyében állítólag nemzetgyalázó és államellenes kijelentéseket tett. Paparót a rendőrség átadta a pancsevói ügyészségnek.

— **A novisadi közigazgatási bizottság ülése.** Novisadról jelentik: A város közigazgatási bizottsága kedden délután dr. Milovanovic Miloán polgármester elnöklésével rendezte havi ülést tartott, amelynek napirendjén a kisebb folyóügyeken kívül dr. Markovic Giga városi tanácsnok felelőssége is szerepelt. Markovic tanácsnokot ugyanis, mint ismeretes két héttel ezelőtt dr. Milovanovic polgármester szavaltásból kifolyólag felfüggesztette állásától. Amikor a felelősségi ügy sora került, Milovanovic polgármester az elnöklést Lakics helyettes polgármesternek adta át, aki azonban arra való hivatkozással, hogy az elnöklet engedélyező belügyminisztérium meghatalmazás még nem érkezett meg Noviszadra, visszautasította a tisztséget. Emiatt dr. Markovic felelőssége került az ülés napirendjéről és csak a legközelebbi ülésen kerül tárgyalás alá.

— **A starakanizsai Gazdasági Egyesület bálja.** Starakanizsáról jelentik: Június hó 28-ikán a starakanizsai Gazdasági Egyesület délután a Népkerthben népünnepélyt, este pedig a Gazdakör dísztermében bált rendez a csikódíjazás alapja javára.

— **Agyongázolta a kocsi.** Novisadról jelentik: Halálos szerencsétlenség történt kedden délután 5 órakor a novisadi Városmajorban. A major felügyelője délután utasította Molnár János városi kocsi, hogy fogja be a nagy tűzoltólétrás kocsit, mert azon nagyobb magasságban szerelőmunkát kell végezni. Molnár be is fogott és a lovak mellett haladva a felszerről kiharotta a kocsit, amikor a lovak egyszerre megvadultak és Molnár, addig még ki nem derített módon, a lovak közé esett, amelyek eltiporták és a nehéz tűzoltókocsi hátsó kerekére keresztülment a fején. Esméletlenül állapotban mentőkocsira tették, hogy a kórházba szállítsák, azonban utközben, anélkül, hogy eszméjét visszaszerezte volna, meghalt.

— **Az iparösszövetség a külföldi szakmunkásokért.** Beogradból jelentik: Az iparosok országos szövetségének küldöttsége kedden átadta a szociálpolitikai miniszternek az iparokongresszus határozatát a külföldi munkások foglalkoztatásáról. A határozat követeli, hogy a miniszter állapítsa meg, mennyi külföldi szakmunkást foglalkoztathatnak az egyes vállalatok és ehhez képest azonnal adjanak ki megfelelő számú tartózkodási engedélyt. Követeli továbbá, hogy a hazai munkások szakképzésére megfelelő határidőt engedélyezzenek, azoknak a külföldi szakmunkásoknak itt tartózkodását pedig, akiknek szakmáját hazai iskolák nem tanítják, meg nem határozott ideig engedélyezzék.

— **Elütötte a kocsi.** Birmann Béla suboticaí kereskedő kocsija a teherpályaudvaron elütötte Radanov József suboticaí gyereket, aki fején súlyos sérüléseket szenvedett. A mentők beszállították a kórházba. A rendőrség megindította a nyomozást.

— **Vakmerő betörés Noviszadon.** Noviszadról jelentik: Kedden éjszaka Noviszad város főuccáján, a Kralj Alekszandar-ucca 5. számú házban, közvetlenül a püspöki palota mellett vakmerő betörés történt. Ismeretlen tetések, akik szemmel láthatóan jól ismerik a helyi viszonyokat, feltörték Saraklics Milán butorkereskedő üzletének uccai vasredőnyét és álkulecsal kinyitották az ajtót, amelyen keresztül az utcába jutottak. Innen az irodába mentek, ahol vésőkkkel felfeszegették a két íróasztal fiókjait, onnan egy órával egy amulettet és több gyűrűt vitték el, majd az egyik fiókban megtalálták a Wertheim-pénzszekrényt, melyekkel a páncélszekrényt kinyitották és abból több értékpapírt és az ott talált készpénzt elvették, emelkivül elvitték a kártyákban állított féhrnemeket, függönyöket és zsebkéteket is, összesen tizenöt ezer dinár értékben. A betörők ezután mekkerték Krausz Samu szomszédos asztalosüzletének falát kibontani, azonban látszik, hogy megzavarták őket, mert munkájukat nem fejezték be. A butorüzletben cédulát hagytak hátra, amelyben közlik Saraklicsral, hogy ha nem tesz ellenlétezt, az elvitt tárgyakat visszaadják neki. A rendőrség megindította a nyomozást. A gyaru Saraklicsnek két asztalosmunkása ellen irányul, kiket a butorkereskedő a múlt héten bocsátott el a munkából.

— **Sven Hedin anyja meghalt.** Stockholmból jelentik, hogy Sven Hedin, a világhírű áziakutató édesanyja nyolcvanhét éves korában elhunyt.

— **Bolognában agyonlőtték egy kommunistát.** Rómából jelentik: A Tribuna szerint Bolognában egy kávéházban két ismeretlen ember felszólított egy ismeretlen kommunistát, hogy kövesse őket. Az utcán egy harmadik ember csatlakozott hozzájuk, aki három revolverlövést tett a kommunistára, de a lövések nem találtak. A kommunista futásnak eredt, üldözője azonban nyomában maradt, mignem a kommunista házának kapuja előtt egy negyedik lövéssel agyonlőtte.

— **Útonálló cigányok.** Novisadról jelentik: Petrovics Mátyás, Lakatos Gábor és Novakovic Bandi szaribecsei cigányok, 1923 augusztus 15-én Szaribecsejen megölték Sztakics Miladin gazdát, bottal fejbeverték és az eszméletlenül elterült embertől 2500 dinárt raboltak el. A novisadi törvényszék múlt évi június 26-án Petrovicsot négy, Lakatos két és fél, Novakovicot három évi fegyházra ítélte. A novisadi felelőtleni bíróság folyó évi március 12-én Petrovics büntetését két évi fegyházra emelte fel, Lakatos büntetését helyben hagyta, Novakovicot két évi fegyházra ítélte. A bíróság le és ez utóbbiak tizenegy hó és huszonnyolc nap vizsgálati fogságot beszámított. A semmitűzők elvetette a beadott semmiségi panaszokat.

— **A novisadi hetedik gyalogezred szlávjaja.** Novisadról jelentik: A Péter király nevet viselő novisadi 7. gyalogezred június 25-én tartja szlávjáját.

— **Pancsevó város közgyűlése.** Pancsevóról jelentik: A pancsevói kizsélésített tanács e hó 28-ikán közgyűlést tart. Az ülés iránt az egész város közönsége körében nagy érdeklődés mutatkozik, mert ezen az ülésen fog eldőlni a nagy harc, melyet dr. Vuletin főjegyző indított dr. Margon polgármester ellen.

— **Királysértési pörök a novisadi törvényszéken.** Novisadról jelentik: A novisadi törvényszék kedden délután három királysértési pert tárgyal. Elsőnek Flór Szvetozár krusnicaí földműves ügyét tárgyalják, aki ellen a belackrvai ügyészség emelt vádat királysértés miatt. A bíróság Flórt bizonyíték hiányában felmentette. Ugyanekkor felmentette a bíróság Sajics Sándor vrsaci lakost is, mert az ő ellenében királysértési vád alaptalannak bizonyult. Csem-lár Dragimir kramáni építész ellen a becskeréki ügyészség emelt vádat királysértés miatt. A bíróság bizonyítási eljárás kiegészítése végett elnapolta a tárgyalást. Kozacics Ferdinánd volt csakovcei csendőr királysértési bűnperében a vádtanács utasította a vizsgálóbíró a vizsgálat kiegészítésére. Kozacicsot a vádtanács szabadlábra helyezte.

Fényes László vallomása a Somogyi-ügyben

A fájvédők szerint bitangás,
Miket Fényes beszélt,
Mert vallomása nem kímélte
A volt fővezért.

Vizont a destruktív-köröknek
Véleménye más,
Szerintük Fényes vallomása:
Fényes vallomás.

dió

— **A pancsevói gimnázium növendékeinek kiállítására.** A pancsevói gimnázium igazgatósága e hó 28-án Vidovdan napján kiállítását rendez növendékeinek rajzaiból, festményeiből és kézimunkáiból.

— **Véres verekedés két testvérpár között.** Sentáról jelentik: Csernák Ferenc és Csernák János a munkáslepi Brodsky-korcsmában mulattak vasárnap. Ugyanott mulatott másik két testvérpár is, Döme József és Döme János. Már a korcsmában szóváltásba elegyedtek a régi haragosok, amikor pedig kimentek a korcsmából, Döme József Csernák Ferencbe hátulról beleszurta bicskáját. A véres verekedés úgy folytatódott, hogy Döme Jánosnak balkarját, Csernák Ferencnek kezefejét szurták át. Mind a három sebesült mentők szállították a sentai kórházba, ahol mindhárom sebesült állapotát, főleg Csernák Ferencét súlyosnak találták. A rendőrség a bicskázó társaság ellen megindította a büntető eljárást.

— **Nemzetközi szervezetbe tömörülnek a fogtechnikusok.** Bécsből jelentik: Vasárnap nyílt meg a fogászok negyedik nemzetközi kongresszusa, amelyen képviselve van Ausztria, Cseh-Szlovákia, Románia, Magyarország, a német birodalom, Svédország, Svájc és Olaszország. A kongresszuson meg akarják alakítani a fogászok nemzetközi szervezetét.

— **Hangverseny.** Pancsevóról jelentik: E hó 20-án nagyszabású hangversenyt rendezett a Pancsevói Iparos Dal-egylet. A közönség nagy tetszéssel fogadta a programot.

— **Kuglizás közben kitérte a lábát.** Adáról jelentik: Király Béla adal lakos, a tiszai halászat bérleje, vasárnap az Ivanics-féle korcsmában kuglizott. Kuglizás közben megcsuszott, olyan szerencsétlenül, hogy balfelső lábcsontja eltört. A sentai kórházban ápolják.

KÖZGAZDASÁG

Az új vámtarifa hibái

Bizonytalanság a belföldi iparban — Az új vámtarifa legfeljebb két évig marad érvényben

— Dr. Koszics Mirkó kamarai főtitkár nyilatkozata —

Junius 20-án léptette rendeleti uton életbe a pénzügyminiszter a legutóbbi költségvetési törvényben nyert felhatalmazás alapján az új vámtarifát és máris hallani az ipari érdekeltség körében hangos ellenvetéseket, amelyekből arra lehet következtetni, hogy az ipari érdekeltség nem osztja a pénzügyminiszternek azt az álláspontját, hogy az új vámtarifa a belföldi iparnak hatásos védelmet nyújt.

Megkértük dr. Koszics Mirkó egyetemi tanárt, a noviszladi kereskedelmi és iparkamara főtitkárát, hogy ismertesse az ipari körök álláspontját az új vámtarifával szemben.

— Még nem volt alkalomam. — mondotta — az új vámtarifát minden részletében áttanulmányozni, de annyit mondhatok, hogy azt a belföldi ipar vegyes érzelmekkel fogadta. Mindenekelőtt a rendeleti uton életbeléptetett új vámtarifa ideiglenes, amit a pénzügyminiszter tegnapi nyilatkozatában is megerősített és így az legfeljebb két évig marad érvényben, amíg az Olaszországgal kötött tarifális kereskedelmi szerződés mintájára a többi országgal, legelső sorban is Ausztriával, Csehszlovákiával, Magyarországgal és Angliával is létrejön a kereskedelmi szerződés.

Az új vámtarifának ez az ideiglenes jellege bizonytalanságot idézett a belföldi iparban, mert a megkötendő kereskedelmi szerződések bizonyára egész új helyzetet teremtenek.

Ez a maximálisan két évre tehető időpont túlrövid, hogy a belföldi ipar a most életbeléptetett vámtarifa alapján beorientálódhasson. Az ipar tájékozatlan, nem tudja, milyen változásokon fog a most életbeléptetett vámtarifa keresztül menni.

Ausztriával már másfél éve folynak kereskedelmi szerződési tárgyalások, amelyeknek megkötése nem késhet soká. Ausztria főleg gyapjúban, borban és fémparti cikkekben erős versenytársa a belföldi iparunknak.

Az Ausztriából behozott cikkek bennünket vajdaságiakat kevésbé érdekelnék, mert a szállítási díjak nagysága az osztrák cikkeket nálunk versenyképtelenné teszi. A vajdaságot legközelebből a magyar cikkek érdeklik.

— Csehszlovákiából többek közt több nagy textilgyárat telepítettek Ma-

gyarországba, úgy, hogy az erősen feltörő magyar textilipar nálunk a többi külfölddel szemben versenyképesebb.

A jugoszláv ipart a hitelkérdés nehézsége ugyanis megbénítja. Ehhez járul a most életbeléptetett vámtarifa, amely kétségtelenül akadályozza a jugoszláv ipart fellendülésében.

A vámtarifa ellen szól, hogy egyes támogatást érdemlő iparágat egészen elhanyagolja. A malomipar nálunk különben is nehéz helyzetben van. Az új vámtarifa még jobban visszaveti fejlődésében. Az amerikai búza már nem éri be a jugoszláv tengerparttal, hanem már a Petar király-csatornában is versenyez a jugoszláv búzával a hódásági maltnok amerikai búzával öröklött. A vámtarifa a behozott búzaiszt megtermékszájának védvámát 6-ról 10 arányú dírra emelte fel és így látszólag fokozott védelemben részesítette, de csak látszólag, mert a vámtarifa életbeléptetésével egyidejűleg ezt a fokozott védelmet máris hatályon kívül helyezte. A malomipart a kivittlő vám is sújtja.

Az autómobilokra kivetett vám tulajdonképpen nem védvám, mert Jugoszláviában nincs autógyár, amelyet védeni kellene, hanem újabb autódó. Amíg ez előtt személyautóknál az érték 6 százaléka, teherautóknál 3 százalék volt a vám, most az autótám az autóérték 30 százaléka emelkedett. (Olaszországból jött autóknál 20 százalék). Ez az intézkedés a kereskedelmet sújtja, amely autókat nem luxusból vásárolt, hanem mert a vasuti közlekedési viszonyok rosszak.

Nagy hibája a vámtarifának, hogy egyidejűleg magas védvámmal sújtja a külföldi nyersanyagot, a félgépjárműt és a készáruat. Ez bizonyítja legjobban, hogy nem az ipar védelme volt a legfontosabb szempont, hanem lineáris tarifa megteremtése és a vámbevételek fokozása, miért is a fogvasztó szempontjából az árak olcsóbbodása nem várható és a vámtarifa tételei ellensúlyozzák a dinár árfolyamemelkedésének hatását.

A nyersanyagot és a félgépjárműt vámentesen kellett volna beengedni, ezáltal szolgáltatást tettek volna az iparnak, amely azokat feldolgozza.

Mindent egybevéve az új védvám drágaságot és bizonytalanságot idéz elő.

A kőművesek és ácsmesterek országos értekezlete Noviszladon. Noviszladról jelentik: A vajdasági képzett kőműves és ácsmesterek testületének vasárnap, junius 28-án délután tíz órakor Noviszladon a városi gyűlésű 15 helyiségekben tartja első országos értekezletét. A tárgypontok az alapszabályok ismertetése, Pálffy Károly előadása a testület alakulásának történetéről, Lappó Vilmos főtitkár előadása a testület programjáról, tagok felvétele és indítványok szerepelnek. A vidéki küldöttek a hó 25-éig jelenésük be a részvételüket a titkárnál.

Szentajai gabonaárak, jun. 3. A mai gabonapiacra a következő árak szerepeltek: Buza 440 dinár, Ujbuzsa 270 dinár. Árpa 180 dinár, Sörárpa 210 dinár. Tengeri 170 dinár, Hajóba 175 dinár, Vasútra 175 dinár. Julius-augusztusra 185

dinár. Zab 170 dinár. Rozs 220 dinár. Hérentag 1330 dinár, Muharnag 150 dinár. Köles 165 dinár. Bab 235 dinár. Repce 430 dinár. Liszt 0-ás GG. 700 dinár, 2-es 650 dinár, 5-ös kenyérliszt 610 dinár. Takarmányliszt 260 dinár. Korpa 212 dinár. Irányzat lanyha.

A szénazállítás kedvezményeinek. A közlekedésügyi miniszterium hétfőn táviratilag szétküldte a külföldi szénazállítási kedvezményre vonatkozó rendeletét. A rendelet szerint a szénazállításnál speciális vállalatok részére továbbra is érvényes a kivételes I. díjtáblázat. A kedvezményezett kirakodó állomások a következők: Belovar, Beograd, Vares, Dobrava, Dravograd-Mezia, Zagreb, Zenica Jajce, Jesenica, Kragujevac, Ljilija, Ljubljana, Maribor, Nis, Pancsevo, Prevalje, Ruse, Sarajevo, Sisak, Skopije, Subotica, Celje, Store. A

kedvezmény gáz-, vegyészeti gyárak és fémolvasztók részére szól. Egyéb gyáripari vállalatok kérvényeit a külföldi szén használata iránt az illetékes erdő- és bányászati miniszterium bizottsága elvetette. A címzettek kötelesek gondoskodni róla, hogy a szállítólevélben a következő kitétel is fel legyen tüntetve: „Megrendelés a vállalat magánhasználatára”. A közlekedésügyi miniszterium fentartja magának azt a jogot, hogy a vállalatoknál a könyvek megvizsgálásával ellenőrizze a szén használatát. A kirakodó állomások jegyzéke nem végleges, hanem a bizottság által a helyszínen megejtett szemle alapján még kiegészíthető.

KINTORNA

Ramsauer megnősült. Néhány hét múlva meglátogatja az ifjú párt a férj egyik barátja. Ramsauer bemutatja feleségét barátjának, aki — mikor félrevo-nultak — ijedten sugja a fülébe:

— Te, minék vetted el ezt a nőt? Olyan csunya, mint az éjszaka... a fogai hiányoznak...

— Beszélhetsz hangosan, mondja erre Ramsauer — siket is.

A kis Bandi felkiabál az uccáról a lakásba:

— Mama, kérek banánt.

A mama megjelenik az ablakban:

— Meg vagy te örülve? — mondja — honnan vegyek én most banánt?

— Sehonnán — hangzik a válasz — csak azt akartam, hogy kinézzél az ablakon. A Pista nem akarta elhinni, hogy bandzsitsz.

TŐZSDE

A dinár külföldi árfolyamai 1925. junius 23.

Budapest deviza 1221—1229, valuta 1201—1223.

Prága deviza 58.75—59.25, valuta 58.50—59.

Berlin deviza 724.50—726.50 milliárd márka, valuta 717—721 milliárd márka.

Bécs deviza 1224.80—1228.50, valuta 1220.50—1226.50.

London deviza 287.

Newyork deviza 172.25.

Zürich, jun. 23. Zárlat: Beograd 8.95, Páris 24.20, London 25.035, Newyork 5.15, Brüsszel 23.95, Milánó 19.20, Amsterdam 206.50, Berlin 122.625, Bécs 0.007255, Szófia 3.75, Prága 15.25, Varsó 99.125, Budapest 0.007250, Bukarest 2.375.

Beograd, jun. 23. Zárlat: Páris 272.50, London 281.90, Newyork 57.975, Brüsszel 271, Milánó 216.50, Amsterdam 23.28, Berlin 13.84, Bécs 8.16, Szófia 42, Prága 172.15, Szaloniki 95, Genf 1125.25, Bukarest 26.50, valuták: Lira 216, Szokol 172, lei 27.

Zagreb, jun. 23. Zárlat: Páris 271.25—276.25, London 280.50—280.75, Berlin 811.50—821.50, Brüsszel 215.90—218.90, Zürich 11.22—1132.

Noviszladi ernénytőzsde, jun. 23. Az irányzat lanyha, a forgalom pedig eltekinthető két részre: a kirakodó állomásokra szóló tengeri, — elleneszo. Az árak kialakulását a vételke hiánya hátráltatja. Tengeri bácskai R. D. 180

dinár, bácskai VII. dunai hajóáru R. K. 190 dinár, bácskai VIII. dunai hajóáru R. K. 200 dinár, bánáti 175 dinár, szarém K. D. 185 dinár.

Noviszladi értéktőzsde, jun. 23. 2 1/2%-os hadikár kötvény 219 dinár. Kereskedelmi és Iparbank részvény Noviszlad 130 dinár.

Vizállás

Noviszladról jelentik: A noviszladi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint jugoszláv vizek mai állása a következő: Duna: Vukovar 274 (+6), Palánka 268 (-1), Noviszd 246 (-2), Zemun 183 (-4), Pancsevo 156 (-2), Smederevo 264 (-2). Dráva: Maribor 52 (-8), Opatovci 250 (+8). Sáva: Zagreb 40 (-30), Sibenik 10 (-10), Jasonovac 362 (+50), Brijuni 12 (-12), Samac 137 (+26), Marovica 197 (-), Beograd 114 (-3), Tisza: Bécs 60 (-1), Tiel 204 (-2). Kupa: Karlovac 60 (-4). Una: Novi 72 (-8). Vrbas: Banja Luka 79 (-5). Bosna: Doboij 54 (-2). Drina: Zvornik 26 (+8). Morava: Csuprija 82 (+2).

ILLATOS MOLYVIRTÓ

„HERMELIN“ a neve, kérje mindenütt

DEPOT „SOA“ DROGERIJA NOVISAD

Ez Bayer híres fájdalom csillapító Aspirin tablettáinak eredeti csomagolása. Figyeljünk a kék-fehér-piros védjegyre!

„Kulcs“-harisnya?

A legjobb és legolcsóbb harisnya, mert 1 pár „Kulcs“-jeggyel ellátott harisnya (vörös, kék vagy arany jeggyel) annyi ideig tart mint 4 másik pár. Vegyen próbára 1 párt! Nagyban árusító Márkus Simon és Lipót, Subotica

LIPK FÜRDŐ megnyitotta szezonját modern berendezésével és alacsony árával. Biztosan gyógyít. Teljes pénzű árával (1000) üzemzettel, fürdővel, lakással és az összes kánskal az előszobában hivatalnok és kedvezményesek részére 50-90 dinár, a többieknek 60-100 dinár naponta. — Bővebb felvilágosítással szolgál a Fürdőigazgatóság. 8200

Az új vámtarifa teljes fordítása Már most előjegyezhető
Minerva Nyomda r. t. német nyelven rövid idő mulva megjelenik.
Subotica

NYILTTÉR.

Felkérem Pelischek Ignác fűszerkereskedő ur hitelezőit esetleges tartozásait 8 napon belül jelentsék be nálam, azontul felszólamlásokat nem fogadok el.

Subotica, 1925. június 23.

Futó Mihály

V., Gajeva ulica 50.

NŐI SZABÁSZATI TANFOLYAM!

Értesitem a helyi és vidéki női szabó- és varrónőket, hogy a nyári folyamán továbbképző

női szabásati szakrajztanfolyamot nyitok Uribőlyeknek külön előadást tartok a divat alakulatról és a szakrajzból.

A tanfolyam július hó 1-én kezdődik. akik külön órákon akarnak résztvenni, azok bármely időben megkezdhetik a tanulást.

Beiratkozni lehet naponként d. c. 8 órától d. u. 6 ig.

CSAPÓ SÁNDOR női ipari szakrajztanító
Subotica, VIII., Karadžićeva ulica 4. Bárány szállodával szemben.

Üzletemet június hó 7-től augusztus hó végéig **vasárnap délután** zárva tartom, miért is kérem t. vevőimet megbízásukat idejében hozzám juttatni sziveskedjenek. — Eredeti olajfestmények, műtárgyak kedvező fizetési feltételek mellett beszerezhetők.

Balog Lina Subotica

Neveljük az ifjúságot takarékosagra.

Nyereményes heti befizetési könyvek

A Városi Takarékpénztár Igazgatósága, hogy lehetővé tegye mindenkinek a kisebb összegű gyűjtésű gyűjtését is, elhatározta a heti befizetési takarékkönyvek bevezetését. Egy heti takaréki befizetési rész 5 dinár. Három évi befizetés letéltével a Takarékpénztár minden befizetett rész után D. 780 tőkét és 90 Din. kamatot fizet ki a betétesnek. Az Igazgatóság évenként megállapítandó összeg t. több nyereményre felosztva ki fog sorsolni a betétesek között. Ezzel alkalom nyílik, hogy a szerencsés betétes megtakarított tőkéjén és annak rendes kamatain kívül

esetleg nyereményben is részesüljön.

A befizetések minden év július 1-én veszik kezdetüket. A vidékiek a befizetéseket díjtalan postatakarékpénztári lapok útján eszközlik.

Városi Takarékpénztár Suboticán

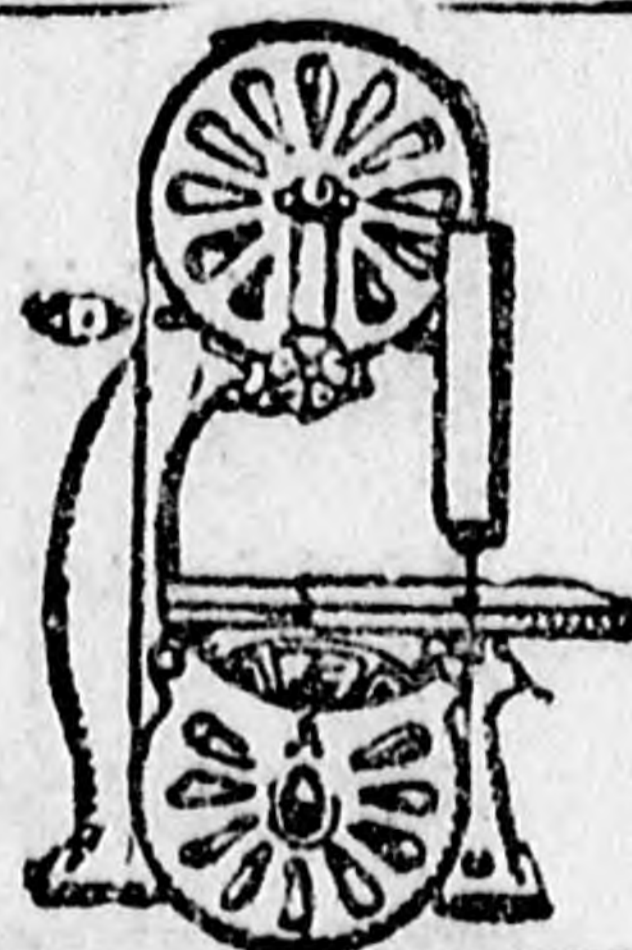
KELICO

Természetes gyümölcs szörpök:

Citrom, narancs, málna, eper, ananas stb. felülmúlhatatlan minőségben

a legkellamesebb és legolcsóbb
HŰSÍTŐ és ŰDÍTŐ ITALOK

KELICO Lepárolóművek és Gyümölcs Szörpgyár
Módos (Jaša Tomić) Banat

Raktárunkból azonnal szállítjuk a legmodernebb típusú, duplagolyós csapágyazású

német gyártmányú famegmunkáló gépeket és szerzőségeket.

Jellinek és Társa Subotica,
Paje Kujundžića ulica 4.

Bánatban járás székhelyű városban, jóforgalmu rőfűstüzlettel, 25 szoba és mellékhelyiségekből álló és 100.000 dinár jövedelmű, a főtéren levő **egy emeletes ház** jutányos árban eladó. Bővebb felvilágosítással szolgál **Dr. Belohorski és Szügyi** forgalmi irodája Novisad, Safarikova u. 7. I./10.
5132

Bácskai nagyközségben lévő jól bevezetett törv. bejegyzett gabonakereskedő-cég elvállal **képviseleteket** Ajánlatokat „Cereale” jelige alatt a novisadi fiókkiadó továbbít

AKI TUDTA...

Irta: Claude Farrère

Bizonyára mindnyájan ismerik azt az emberfajt, amelyikről az itt következő elbeszélésben szó lesz. Ugyanolyan ember, mint a többi, egyetlenegy vonása, egyetlenegy gesztusa sincsen, amely a földkerekség többi élő emberteremtényétől megkülönböztetné. Nem nagy, nem kicsi, nem sovány, nem kövér. Ilyen volt ez az ember, akinek semmiről sem volt véleménye, aki mellett ott dühöngött a vallási, politikai, művészeti és irodalmi harcok hullámverése, anélkül, hogy ő bármit, vagy bárkit is észrevett volna. Ez a közepes ember még abban sem különbözött a többiek-től, hogy felesége éppen úgy megcsalta, mint a többi férjet szokás.

A közepes ember felesége éppenséggel nem volt mindennapinak mondható. Szép, csinos, szellemes, szóval mindazon tulajdonságai megvoltak, amelyek elragadóvá tehetnek egy nőt. Magától értetődött, hogy ez a nem mindennapi asszony nem volt hűséges közepes férjéhez és bizony néha huszan is futottak a szép asszony szoknyája után. Igazat megvallva, néha lelkiismeretfurdalásaim voltak, mikor láttam, mert hiszen a derék férfi barátaim közé tartozott. Főlvétődött bennem a kérdés, vajjon nem kellene-e a férjet felvilágosítani, de valami benső hang mindig azt sugallta, hogy meg kell hagyni a jámbor férjet nagyszerű egykedvűségében, redithetetlen hitében és nem szabad megzavarni semmi olyan dologgal, amely elképesztő közepeszerűségéből kikölkenthető. Hogy egészen őszinte legyek, azt is be kell vallanom, hogy más okom is volt a hallgatásra. Én is ama bizonyos husz közé tartoztam.

Amit azonban én nem tettem meg, azt megtette egy tökkelütött fickó, aki színén ott ténfergett a társaságunkban. Egy szép napon leküzdvén mindenféle skrupulusait, így szólt a férjhez:

— Uram, a felesége megcsalja önt.

A férfi arca olyan maradt, mint a márvány és szemrebbenés nélkül válaszolta:

— Természetes. Nagyon jól tudom.

Az együgyű, mint kaméleon, úgy változtatta a színeit és szinte magánkívül dadogta:

— Ah, maga tudja?

A férfi vállait vonogatta és így felelt:

— Vegye uram tudomásul, hogy tiz közül nyolc férfit megcsal a felesége. Igazán nem tudom, hogy miért lettem volna éppen én kivétel miért tartoztam volna éppen én ama bizonyos két férfi közé, akik mellett feleségük rendithetetlenül hűséggel kitart. Ismételhetem, hogy nagyon jól tudtam.

Mindezt nagyon nyugodt hangon mondta a férfi, egyszerre azonban szemöldökei összevonódtak és merev pillantással nézte a másikat:

— Csak arra vagyok kíváncsi, — mondta halkán, miközben egy cigarettára gyújtott — hogy honnan tudja ön, hogy a feleségem megcsal? Talán ön is a szeretői közé tartozik?

Az együgyű ijedten tiltakozni kezdett.

— De édes uram, hogy tételezhet föl rólam ilyent... Ilyen képtelenséget? Igazán nem tudom...

A férfi tovább fixirozta és megszólalt:

— Meglepett volna. A feleségemnek jó ízlése van. A végeredményben azonban azt hiszem, hogy ön inkorrektül járt el velem szemben. Tudom, tudom, hogy a feleségem megcsal, — mondta most már kissé idegesebben, — de nem értem, hogy ez mennyiben tartozik önre? Ez kizárólag az én és a feleségem magánügye és egyenesen képtelenség, ahogy ön ebbe beleavatkozott. Nekem szarvaim vannak, az bizonyos, de ön mégis bátorságot vesz magának ahhoz, hogy ilyeneket mondjon nekem.

— Esküszöm... esküszöm... — dadogta a másik, de a férfi energikusan közbevágott:

— Ne esküdjön, én se szoktam soha. Ne esküdjön, mert nem fontos, csupán azt állapítom meg, hogy olyan helyzetbe hozott, amibe ember még nem került. Engedje meg nekem, de ki kell jelentenem, hogy ettől a perctől kezdve a rendestől eltérő ember lettem és ez nálam bizony eléggé furcsa. És ezenfelül, ami a leghalatlantabb, kellemetlen helyzetbe hozta a feleségemet és talán a szeretőjét is. Igazán nem tudom, hogy történt mindez...

A férfi végigsimitotta a homlokát és egyre erősödő hangon folytata:

— Hihetetlen, hogy mit csinált. Mondhatom, uram, brutális és inkorrekt volt mindez, igen, a lehető leginkorrektebb.

És a férfi ezzel egy revolvert vett elő zsebéből és egyetlen lövéssel megölte a hülyét, aki bárgyu arckifejezéssel zuhant végig a szőnyegen.

A MINTAVÁSÁRRA

kiállítóktól elvállalok bármilyen

ASZTALOSMUNKÁK

elkészítését

RIZSÁNYI PÁL

asztalosm., VI. Jugovićeva ul. (Kakasiskola mellett)

"DAMA" FEHÉRNEMÜSZALÓN

Felhívjuk a hölgyek figyelmét a nálunk készült fehérneműkre.

Garniturák

anyaggal együtt, ing és nadrág már 140 din.-tól a legszebb kézimunkával teljesen készen. Azonkívül **halóingek, jumperleibchenek, kombiné, ingbugyik, ágynemű, abroszok, stork** készülnek a legszebb kivitelben.

Tolstojeva (Ódor) ul. 21. sz. alatt

WEITZENFELD és TÁRSA

Alapítva: 1902. Subotica Telefon: 190 sz.

Táviratcím: Kenderipar. Iroda: Városi bérpalota. Telep: Sentaí put.

KERTI-ERNYŐK

egyszerű és diszes kivitelben nagy választékban, mélyen leszállított árban kaphatók

ÜVEGÜZLETEK FIGYELMEBE!

A Vera Faipar R. T. Kovin (Bánát)

a legolcsóbb árban szállít

ABLAKRÁMÁKAT

(Glaserfenster)

elsősosztályu kivitelben, minden méretben prompt. Győződjenek meg árainkról és árunk I-a minőségéről.

Simon László és Társai

gépműhely, vas- és rézöntőde

Subotica, VI. kör, Tolstojeva ulica 27-29.

KÉSZIT: mindenféle gazdasági gépeket u. m. morzsoló, szecskavágó, borprések, borszivatyuk, malomberendezési vasrészeket. Minta szerint vagy rajzok után **vas- és rézöntvényeket**. Magánjáró alkatrészeket és minden e szakmába végo javításokat a legutányosabb áron.

Nyomdagépek javító műhelye

BUTOR

Hálószoba, ebédlő és irodaberendezést elad, amíg a készlet tart, mélyen leszállított árak mellett, a gyár átalakítása miatt, nagyban és kicsinyben, a legegyszerűbb, a legfinomabb, elsőrendű kivitelben

ATLAS D. D. butor- és faárnygár, NOVISAD

Fizetési megkönnyítés

Motorkerékpárok

A legjobb minőségű KERÉKPÁROK, prima hegyi gumik, kerékpár VARRÓGÉPEK ezekhez alkatrészek, szek, legolcsóbb beszerzési helye

Stern Adolf

varrógépkereskedése Subotica, Jelašićeva ul. 5. Részletfizetésre is.

SPLENDOR VILLA VRNJAČKA-BANJA

Ujjonnan épült — a fürdőhely legszebb helyén, a főpark közvetlen-közeliében. A szobák a villa napos oldalán vannak 24 napkura erkéllyel; elsőrangú konfor a mely semmivel sem áll hátrább Karlsbad és a többi világfürdő konforjainál. Fürdők, minden szobában vízvezeték, villanyvilágítás, rádió-telefon.

Megnyílik f. évi június 25-én.

A fürdő Poliklinikájának 3 orvosa állandó szolgálatot teljesít a villában. — A szobák árai egész konforral kizárják minden

konkurrenciát

Cím: Vila „Splendor“ Vrnjačka-Banja

Aki parkettáztatni akar
forduljon Hermann Rudolf asztalosmesterhez Petrovac (Bačka), aki minden e szakmába vágó munkát a legolcsóbban és szakszerűen készít el. Kérjen ajánlatot!
5051

Elsőrendű magyar-német-francia
levelező
ki az angol, bolgár, olasz nyelvet is beszéli, nagyobb vállalatnál
állást keres
Jugoszlávia bármely városában, esetleg képviselőket elvállal. Szíves megkereséseket „Levelező” jellegre kér a kiadóhivatalba
5217

KÖRISBOGNÁRFA
vékonykérű, egész fehér, egészséges, egyenes és nagyjából esomómentes, vagonfételekben mérsekelt áron, továbbá tölgyfa-fűrészhulladék cséplőgépek, pékek, konyhák fűtésére nagyon alkalmas.
Kapható:
a Mitrovačka paropila d. d.-nál
Sremska Mitrovicán

FERD. PIATNIK & SÖHNE WIEN
PIATNIK NÁNDOR és FIAI BUDAPEST
KÁRTYAGYÁRAK
kizárólagos képviselője egész Jugoszlávia területére
F. BEDŐ SUBOTICA
Šenoe ul. 19. Telefon 436.
Tekintettel a forgalomban levő hamisított bélyegzők kártyákra, csak a nálam vásárolt kártyákért vállalok felelősséget

PÉCS-SZABOLCSI
SZÉN és BRIKETT
és pedig kétszer mosott kovácszén, kockaszén ipari célra, ugymint
SALGÓTARJÁNI DARABOS SZÉN
eséplési célra legolcsóbb napi árak mellett elvámolva franko bármely állomásra, továbbá
I-a SZÁRAZ VILLÁZOTT FASZÉN
pormentes, szivógázmotoros tüzemre nagyon alkalmas, ajánlunk mindenkor pontos szállításra — legolcsóbb árak mellett
DANIČA FAIPAR OSIJEK
Telefon 4—04. Desatičina ul. 27.

VILLAMOS SZAKÜZLET
„ENERGIA” műszaki és elektrotechnikai vállalat
Subotica, Kr. Aleksandra ul. 7. I. em.
Kr. Petár Park broj 6. alatti üzlethelyiségbe (vasútállomással szembe) költözik.
Költözködés előtt a raktáron levő csillárok mélyen leszállított árakon kiadásra kerülnek.
A n. é. közönség további szíves pártfogását kéri
Sólyom Ernő
3759

Külföldön nagy keresletnek örvendő elsőrendű élelmiszer cikkek részére magas jutalék mellett fűszer és csengettegekben jól bevezetett
Képviselői keresetnek
Szekely Lajos
Novi Sad, Zelfeznička 101.

Könyvelő
együttal szerb, magyar és német levelező, a szesz szakmában jártas, megfelelő alkalmazást keres
Cím: SCHMOLKA ártető-irodejában NOVISADON
Futoški put 2.

Milkó Izidor
UJ KÖNYVEI
1) Firenzei eset és egyéb elbeszélések
2) A miniszter barátja, Mosolygó történetek
3) Spekulané és társai. Egy kötet vidámság
4) Asszonyok (Novellák és egyebek)
5) Irók és könyvek (Elbeszélések)
6) Baedeker irásai (Novellisztikus dolgok)
A „Világ” a következőket írja a könyvekről: Mesélő kedvű, mint Jókai, ironikus mint Mikszáth, kacagós mint Porzó, intelligens, mint Cholnoky, magyaros, mint Abonyi Lajos.
A hat kötet ára 320 din., egy kötet 60 dinár
Minden kötet külön is kapható a Bácsmegyei Napló kiadóhivatalában vagy a szerzőnél (Subotica, Zrinjski trg 28) a pénz előleges beküldése mellett.

NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA
GENOVA
Express vonalak:
Északamerikába
Középamerikába
Délamerikába:
Braziliába
Uruguayba
Argentínába
Peruba, Chilébe stb.
Ausztráliába
Jugoszláviai vezérképviselő „TRANSOCEANIK”
Jugoszláviai Utazási és Szállítványozási R. T.
ZAGREB, Pajinska ul. 6.
Utasági idő
Zagreb-Genova
20 óra
A legrövidebb és legkényelmesebb vonal jugoszláviai kivándorlók részére
Kitűnő konyha
„METEOR” ügynévség és információs iroda Vel.-Bečkerek Wilson tér 3. Sürgősnéim: Transoceanik V. Bečkerek

Legolcsóbban vásárolhat
új és használt benzín, szivógáz és nyersolaj-motorokat minden nagyságban. Különböző mosógépeket, hengerezékek, hámozógépek, tararok stb.
Petrás László
gépjavitó műhelyében
Veliki Bečkerek
Gefeoza (Német) ul. 48.
Vállalok mindenféle motor, gép és kazánjavításokat.
Autogén hegesztést.
Csereüzletek.
Kedvező fizetési feltételek.
3156

Ausztria legolvasottabb lapja
VOLKS-ZEITUNG
Közjegyzőileg hitelesített vasárnapi példányszám
232.000 példány
Legeredményesebb hirdetési orgánium.
Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal.
Wien I. Schulerstrasse 16.

Földbirtokosok és gazdák figyelmébe!
Van szerencsém a t. földbirtokos urakat, gazda urakat, valamint a többi érdeklődő közönséget értesíteni, hogy a híres budapesti **Schlick Nicholson** gépgyár képviselőjét átvettem és ajánlom raktáramról a következőket:
Cséplőgépeket gözlocomobillal vagy Fordsonnal kombinálva, elevátorral vagy anélkül, valamint az összes alkatrészeket kedvező fizetési feltételek mellett
Ing. O. Križan Állandóan raktáron Ford luxus- és teherautók, Fordson traktorok, valamint Oliver ekék
a Lincoln, Ford és Fordson autorizált képviselője
Novisad
Dunavska ul. 8
5021

HÖLGYEK FIGYELMÉBE!
ROTH OLGA fésülő és manikűr szalonjában a legmodernebb hajmunkák, hajvágások és a legszebb bubifrizurák készülnek. Hennával való hajfestés a legszebb kivitelben. Ugyanott egy elsőrendű manikűröző kisasszony, ki ondulást is végez kerestetik, jó fizetéssel azonnalra.
ROTH OLGA kozmetika, fésülő és manikűr szalonja Subotica I. kerület Kralja Aleksandra-utca 4 sz.

Mielőtt **PARKETTÁZTATJA** szobáit kérjen **ÁRAJÁNLATOT ÁRPÁDFY JENŐ-től** Subotica, Paje Dobanovacka ulica 5. szám **PARKETTÁK GYÁRI LERAKATAI**

LIFKA KERT MOZI

HÉTFŐTŐL—SZERDÁIG

Mary Kidd nagyszerű filmjondsága

ILYEN AZ ÉLET

Modern történet 6 felvonásban

Csütörtöktől **Beregi Oszkár, Bánky Vilma** felléptével

TILTOTT FÖLDI

Kimagasló filmrevü 6 felvonásban
szennációja a híres **ELLENS BALETT**

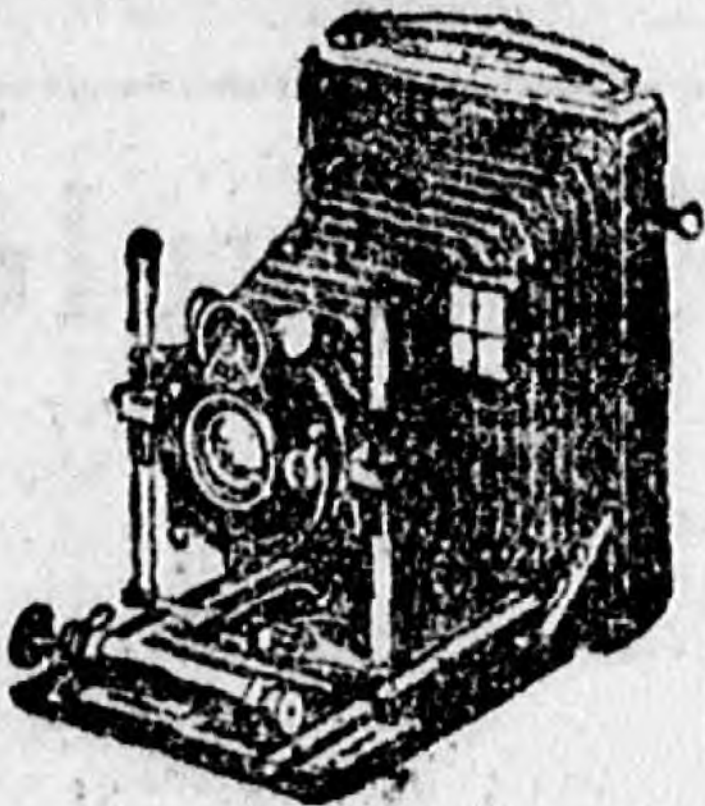
AMERICAN FILM

HÁZASSÁG

Nősülendők forduljanak házassági ügyük lebonyolítása végett **Faragó** elismerten ur, díszkrét írodájához, Népszínház-utca tizenhat. Céglizéstelen levelezés. 4758

Házasságközvetítési ügyben méltóztassék bizalommal **Faragó Jenő** budapesti írodájához fordulni. Népszínház-utca tizenhat. Céglizéstelen levelezés. Díjtalan felvilágosítás. Előnyös megbízások: Magyarország, Szlovénia, Jugoszlávia, Románia stb. országokból. 4754

Fotocikkek

Fényképezési gépek, Agfa-Hauf és minden gyártmányu lemez és film. Mimosa gázfény, brómezzüst és celloidin levelezőlap és papír stb. Fotocikkek gyári áron. Fényképezésnek külön árkedvezmény! Vidéki rendelések soronkívül gyors elintéztést nyernék és bérmentve szállít **DEUTSCH I.** optikus és fotoszaküzlet **SUBOTICA** Kérjen árjegyzéket: Telefon 2-16

FOGLALKOZÁS

Fiatallal horbélyeséget keresek azonnali belépésre. Baka Antal. Ludasi templom mellett. 537.

Mérlegképes könyvelő, ki a szerb, német, magyar nyelveket tökéletesen bírja, megfélelő állást keres, esetleg elmenni utazónak is. Szíves megkeresések »Szorgalmas« jeligére a kiadóba kéretnek. 5367

Bánati nagyobb városban **fűszerüzlethez társ keresetnek**

az üzlet kibővítéséhez nagyobb tőkével és kelendő szakismerettel. — Az üzlet 60 éve áll fenn, saját házból, fűtőcán, nagyobb raktárhelyiségekkel és pincékkel

„BEGA“ hirdető és közvetítő **Veliki-Bečkerek** a főpostával szemben

Gyermekleány, ki szerbül és németül tud, kerestetik két gyermek mellé. Bővebbet **Licht Samu**, Subotica, Gorička ul. 7. 5365

Azonnalra kerestetik becsületes és szorgalmas nő, városban lakó magános urhoz, kinek a háztartását egyedül vezetné. — Ajánlatokat »Becsületes« jeligére a kiadóba. 5372

Egyedülálló fiatal nő házzelvezetőnek ajánlkozik. A háztartásban járatos. — Leveleket »Megbízható« jeligére a kiadóba kérek. 5370

I-a kétszerraffinált

MOTORBENZOL

nagyobb hajtóereje folytán **anyagmegtakarítást** olcsóbb árára két szerez előnyt jelent a benzinhöz viszonyítva. Németségben elterjedtebb, mint a benzín. Használható **luxus- és teherautókhoz** és minden más benzínmotor hajtásához

ASTRALIN

pótolja a benzint és petroleumot. Kifogástalan teljesítmény, bámulatosan olcsó árak. Kapható

Astra D. D.

Vel.-Bečkerek. Telefon 267

Renner Nándornál

és a fióktelepeken:

Pancsevón, Vel.-Kikindán, Szuboticán, Crvenkán és Osijeken

Megrendeléseket effektuál:

Astra D. D.

Vel.-Bečkerek.

Intelligens fiatal asszony, izr. magányos urnál házzelvezetőni állást vállalna. Levelek »Nyugodt otthon« jeligére a kiadóba. 5328

Malom-hengereket csiszolunk és rovátkolunk. Neukomm Bálint Fiai gépgyár. Vršac. — Telefon 54. 5040

Elevátort keresek

azonnali átvételre, jó karban levőt, 6—9 mm. hordképességgel. Ajánlatok közlelbbi adatokkal

Földvári Lajoshoz Sombor küldendők. 5333

Je cherche une demoiselle Francaise aupres deux enfants adolescente l' ete a Palics. Je prefere une qui parle la langue serbe. Adresse dans l' administration. 5161

Házzelvezető éves bizonyítványokkal állást keres jó fizetéssel, esetleg szakácsnőnek is elmegy. Cim a kiadóban. 5343

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és olvasó köztársaság szánt. Legtöbb apróhirdetés ára 20 din. Csak felbőlyezett jelzés leveleket továbbítunk. Kérdésekhez válaszolunk megkülönböztetés nélkül.

Sürgösen keresek gyógy-szerkészítést 20 napi kíséretre. Földes Ferenc gyógyszerész. Ečka (Banat.) 5315

Üzletvezető azonnal felvétetik pékségbe. Malidíós 402. hsz. 5289

KÉKKŐ és RAFFIA a legolcsóbb napi áron Kereskedőknek előnyárak

Sugár Manónál Subotica 3632

SZEMÜVEGEK

MINDEN KIVITELBEN

Schvab Albert

órás, ékszerész és optikusnál

VEL-BEČKEREK

Aleksandrova ulica

Fali és zsebórák, modern, izléses ékszerek.

JAVÍTÁSOK pontosan.

Kutvaidomító két vizslakölyök részére azonnal kerestetik. Cim a kiadóban. 5318

Komoly, megbízható idősebb nőt keresek két éves gyermek mellé. Ajánlatok: »Palić« jeligére a kiadóba.

VÉTEL-ELADÁS

Faanyagok. új. elsőrendű kerítés, tribün, deszka és oszlopok az SMTC sporttelepén egy tételben és részletekben is rendkívül olcsó áron sürgösen eladó. Erdőkölödni Löwy Endréné lehet mindennap délután 5—7 óráig Márványipar R.-T. irodájában (Gimnázium mellett.) 5353

10.000 dinárral jobb kocsi átvehető. Cim a kiadóban. 5373

KÉRJEN

CIPŐKRÉMET!

GYÁRTJA:

Prva Jugoslavenska Kemična Fabrika D. D.

NOVISAD

DŽAVIĆ MÁRTON

TEMPLOMFESTŐ VÁLLALAT

SUBOTICA, SAVE TEKELJE UL. 29.

Vállalja templomok átfestését, renoválását, freskók festését és restaurálását valamint szobák művészi festését. A legújabb külföldi mintáim állnak a megrendelőim rendelkezésére.

KÖNYVES KÁLMÁN
KIADÁSÁBAN MEGJELENT
KÉPREPRODUKCIÓK
KÖLNI KERETEZÉSEL
KIZÁRÓLAG
CIGLER, KAIC és TÁRSÁNÁL
SUBOTICA, BARÁTORK TEMPLOMA MELLETT

Mit nyújt Önnek
APÓSTYÉN
csusz, köszvény, ischiás, izzadmány, női betegségek stb ellen?

1. Legbiztosabban visszazserzi az egészségét a 67° C. radiókt. iszapfürdők által.
2. Már 55 ók-ért kap kitünő lakást és ellátást.
3. Élvezi amellet a legszebb győgyparkot a Vág folyó mentén, elsőrendű koncertekkel és mulatóságokkal.
4. Házi kurára minden győgytárban és drogériában pénzen kap iszapkockákat és kompreszeket. Felvilágosításokkal szolgál.

Pelikán Lipót, Veliki-Bečkerek

PALACE-HOTEL

PENSION CRNKOVIĆ

CRIKVENICA

Többszörösen kiténtetett, régi jónevű, elsőrendű ház

Teljes panzió 80 dinártól kezdve

JOSIP CRNKOVIĆ

tulajdonos

Üzemképes nyersolaj traktor. 16 HP, három ekével. Avans svéd gyártmány, cséplésre alkalmas és egy négyüléses autó. Iutányosan eladó. Zagreb-čaka ul. 17. 5356

Nagy Varjas A. Rokus

asztalosmester

VI., Vukovićeva ulica 38

(Csirkepiacnál)

Készít: épület-, portál-, bolti-, irodai berendezést modern, izléses, gazdaságos kivitelben.

Ajánlja saját készítésű kész butorait.

Kisebb építkezéshez szükséges ajtók és ablakok mindenkor raktárról kaphatók.

Mérsékelt árainról tessék meggyőződni! 2896

Autó, hatszemélyes (Fiat), teljesen átjavított, ujonnan lakkozva, igen olcsón eladó. Csak személyesen tárgyalok. — Schefesik, Bristol-szálloda, Staribečej. 5377

Előnyomdaberendezést modernül és szakaszterten összeállítva legolcsóbban szállít **LEOPOLD SAMUEL** előnyomdaberendezési vállalat **SENTA (Bačka)** 4419

Eladó 3 szobás egyszerű berendezés, egyéb háztartási tárgyak, képek, pianino kotta, írógép, varrógép, 3 sima cipésgép, pénzszekrényvel egybekötött íróasztal, minden egyenként is. Cim: Friedmann Alfréd. Subotica. Scotus Viatora 3, telefon: 565. 5331

JEGYGYÜRÖKET

és menyasszonyi ajándékokat a legolcsóbban vásárolhat

Ádám ékszerésznél

Subotica, Rudičeva ulica 6. Sugár-ház. 3769

Csészlőgarnitúra angol gyártmány 6-os lokomobil és cséplőgép, továbbá egy lokomobil 15/20 HP, egy szalmatépőgép Balkán II., kevésbé használt, a gazdaság felosztása folytán azonnal nagyon olcsó áron eladó. O. Žužek, Ljubljana, Tavčerjeva ul. 11. 5278

Nea-Crem

legmegbízhatóbb arc- és kézapoló

KORONA GYŐGYSZERTÁR VÁROSHÁZA SUBOTICA

Ládák minden nagyságban kaphatók Neményi és Társa cégnél, Subotica. 5301

Ház eladó beköltözhető lakással, nagy telekkel, sok melléképülettel, a beltér közelében, VIII., Kalimegdanska ul. 9. 5203

KÜLÖNFÉLE

Két elegánsan butorozott utcai szoba, esetleg konyha-használattal azonnal kiadó. Trumbića ulica 3. 5376

Keresek egy használt írógépet; ugyanott egy butorozott szoba is kerestetik. Bővebbet a kiadóban. 5355

Butorozott szoba kiadó. Ivanova ul. 16. 5363

Kétágvas butorozott szoba kiadó, esetleg ellátással. Cim a kiadóban. 5371

2 szobás butorozott lakást beltéren, esetleg ágy nem nélkül, keres gyermekekkel házaspár. Cim a kiadóban. 5368

Daruvary-Creme éjjeli használatra és az eredeti »Renée« Liliom - Creme nappali használatra a legideálisabb szepítőszerek. Kapható mindenütt, ahol nincsen, a készítőnél, Blum (Illés) győgytár, Subotica, a főpostával szemben.

Gummibélyegzőt bármilyen nyelven készít Molnár József Subotica, Frankopanska ulica 25. Megrendeléseket a Bácsmegeyi Napló kiadóhivatala is elfogad.

ÉKSZEREK

inga- és zsebórák, írőkészletek, ridikülök, cigarettatárcák, ezüstből és alpakából — Nagy választék, olcsó árak.

SOK

ékszerésznél, Rudičeva ul.

Butorozott szoba iul. 15-re kiadó. Cim a kiadóban. 5359

VERICA

versenyszabóság

Mađarska ulica 12.

(volt Kovács-u.) olcsón és izléseesen készít mindennemű

női és gyermek ruhát

Ugyanitt legújabb divatu KÉSZ EPONAGE RUHAK raktáron

145 dinártól kezdve

Ingvén adok annak angol, francia vagy német órákat, ki nekem ad egy butorozott szobát konyha-használattal, a szobáért fizetek. Választ a kiadóba »Házastársak« jeligére. 5354